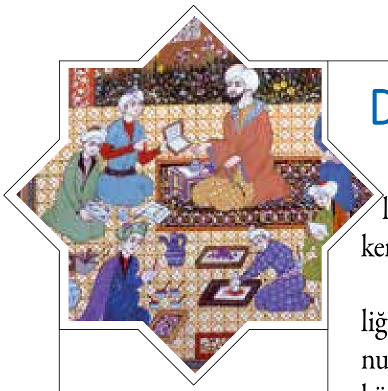

Sayı 6 (270)
Mayıs 2017
Yıl XXV

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi
BULGARİSTAN MÜSLÜMANLARI BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü
Aylık, süreli

Yayın Kurulu
Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip
Doç. İbrahim Yalımov
Dr. İsmail Cambazov
Dr. Kadir Muhammed
Murad Boşnak
Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım
Salih M. Şabanov

Adres
Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi" 27
Müslümanlar Dergisi

Temsilcilikler
Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı
Sky Print

Abone ücretleri
Yıllık: 24,00 lv.
Altı aylık: 12,00 lv.

DİNÎ EĞİTİM HAKLARIMIZ; SORUNLAR VE İMKÂNLAR

Bulgaristan'da yaşayan Müslümanların kimliğini muhafaza etme hususunda en önemli etken eğitimdir.

Anayasamız, etnik, dinî ve kültürel zenginliği koruma garantisi vermektedir. Eğitim Kanununda belirlenen hedefler arasında ise etnik, kültür, dil ve dine dayalı kimliğe karşı hoşgörü ve saygı şekillendiriliceği yer almaktadır.

Ancak serbest öğrenim görme imkânları bulunmasına rağmen, eğitim alanında ciddî sorunlarla karşı karşıyayız. Meselâ, Müslüman topluluğumuzun büyük çoğunluğunun anadili Türkçe olmasına rağmen, bugün Türkçe eğitimden söz etmek bile mümkün değilken, Türkçe öğretimi ise ölüm döşeğinde bulunmaktadır. Kimliği şekillendiren tarih öğretimi ise önyargıların kıskacından kurtulamamaktadır.

Biraz daha iyimser bir tablonun dinî eğitim alanında olduğunu söyleyebiliriz. Ancak o da bizleri tatminden çok uzak... Eğitim mevzuatında belirlenmesine rağmen, on beş yılı aşkın bir zamandır devlet okullarında İslâm dini dersi seçmeli olarak okutulmakla birlikte din dersi okuyan çocuklarımızın sayısı 3000'i aşamamaktadır. Bunun sebebi, kadro yetersizliği, devletçe maddî yükün karşılanmaması, en önemlisi de Eğitim Bakanlığı birimleri ile bazı okul idarelerinin bu dersi engellemeleridir. Buna bir de topluluğumuzun nemelâzımcılığını ilâve edin...

Demokratikleşme sürecindeki en büyük kazanımlarımızdan birisi Sofya'da çalışan Yüksek İslâm Enstitüsüdür. Bugüne kadar yüzlerce din hâdimi yetiştiren Enstitümüz, doğru bilgiyi aktarmada, aşırılıkların önünü almada öncüdür. Toplumumuz ve devletimiz için eşi bulunmaz bir hazinedir. Ama gelin görün ki, Bakanlar Kurulu'nun kararıyla açılmış Enstitümüzün Avrupa Birliği şartlarında elde edilenleri korumak ve geliştirmek, daha verimli din eğitim imkânları sağlamak, yüksek öğrenim mevzuatı ve Avrupa kriterlerine göre akredite etmek için bazı adımlar atılmışsa da Bulgar devlet ricâli gerekli siyasî iradeyi ortaya koyamamıştır. Böylece okul binası inşaatının başlatılması, dolayısıyla okulun akreditasyonu bugüne kadar engellenmiştir.

Buna da rağmen can çıkıncaya kadar ümitliyiz. Bu olumsuzluklarla birlikte Yüksek İslâm Enstitüsü her yıl 5-10 da olsa dinî hizmetleri yürütecek kadrolar yetiştirmeye devam etmektedir. Ayrıca ümidimizi canlı tutan üç İmam Hatip Lisemiz ve Kur'ân kurslarımız bulunuyor. Öyleyse, gelin bu okullarımızda okuyalım, yaşımız geçtiyse çocuklarımızı veya torunlarımızı okutalım. Bu da olmadı çevremizdeki çocukları teşvik edelim. Bunu da beceremedik, hiç olmazsa maddî olarak bu eğitim hizmetlerini destekleyelim.

Ramazan, yeni adımlar atma zamanı...

Vedat S. Ahmed

İÇİNDEKİLER

02 Bir Imami En Çok Halk Motive Eder
04 Çocuklarla İlgilenmek Gerekir
05 Çocuklarımız ve Dînî Eğitim
06 İmam Hatipli Olmak Bizi Özel Yapıyor
08 Çocuklarımızı Eğitmede Altın Oran
10 Hazreti Muhammed'in Eğitim Tarzı
12 Yaygın İslâm Eğitimi
14 İyi Bir İmam Hangi Özelliklere Sahip Olmalıdır?
16 Şumnulu Bir Eğitimci Ve Dava Adamı: Necîb Âsım Hasan
17 Köstendil'deki Fâtih Camii

İmzalı yazılardan, ilân ve reklamlardan reklam sahipleri sorumludur. • Sayın okuyucularımız, dergimizin sayfalarında ayet-i kerime, hadis mealleri ve mübarek isimler bulunduğu için yerlere atılmamasını rica ediyoruz.

YÖRÜKLER (RUETS) İMAM-HATİBİ AYHAN ABDULLOV İLE MÜLÂKÂT

BİR İMAMI EN ÇOK HALK MOTİVE EDER

MÜLÂKAT: **ÖZLEM TEFİKOVA**

▶ ***Hocam kısaca kendinizi tanıtır mısınız?***

İsmim Ayhan Abdullov. Eski Cuma (Tırgovişte)'ye bağlı Yörükler (Ruets) köyünde doğdum. Eski Cuma'da liseyi bitirdikten sonra Sofya Yüksek İslâm Enstitüsünde eğitimime devam ettim. Ancak Enstitüye başlamadan önce Tırgovişte imamından Kur'ân dersleri aldım.

▶ ***Peki nasıl imam oldunuz? Kaç yıldır bu görevi yapıyorsunuz? Biraz geçen yıllardan, geçtiğiniz yollardan, aldığınız kararlardan bahseder misiniz?***

Köyüme hizmet etmek istedim. Yüksek İslâm Enstitüsünden sonra Ruets, Bayaçevo ve Tırgovişte'de imamlık yaptım ve yapıyorum. Geçtiğim yollardan bahsetmek hem zor hem de uzun geliyor geriye dönünce. Az zaman geçti, ama insanın hayatındaki o küçük yol ayrımları hayatını belirliyor. Liseden sonra eğitimime ara vermek zorunda kaldım. Lise eğitmime Nüvvâb okulunda devam etmek istemiştim. Nedense babam buna izin vermedi. Ona karşı çıkmak istemedim. Sonra, Allah rahmet eylesin, o vefat edince Enstitüye kaydoldum. Zor oluyor bazen hem sevdiklerimizi memnun etmek hem de istediğimiz yerde durmak...

▶ ***Görev yaptığınız bölgenin insanlarını konuşalım biraz da. Her bölgenin sorunları ve yaşamı farklıdır, sizin görev bölgenizde Müslümanlar nasıl yaşıyor?***

Bölgemizde Müslümanlar aslında aktif insanlardır. Ne yönden değerlendirildiği önemli. Dinî konuları merak ediyorlar mı, din meselelerini aralarında konuşuyorlar mı? Evet. Aralarında toplanıp istişare bile ediyorlar. Köylerde dinî hayat mevlitler etrafında, üç aylarda yapılan toplantılarda yaşanıyor. Yaz Kur'ân kursları başladığında çocukların camileri doldurması, kurban bayramında kesilen kurbanlar, yapılan ziyaretler bunun devamı oluyor. Bunlar insanları bir araya topluyor ve bir arada kalmaları için vesile oluyor. Biz de imamlar olarak bu mevlit programlarını iyi değerlendirerek halka dinin diğer ilkelerini anlatıyoruz. Dini bu topraklarda canlı tutan biraz da o mevlit programları olmuştur.

▶ ***Bulgaristan'daki yüzlerce köyden sadece bir tanesidir sizin köyünüz. Birçok genç gibi siz de büyük hayallerin peşinde koşabilirdiniz, neden bu köyde kalmayı seçtiniz, hocam?***

Yüzlerce köyden sadece biri, doğru. Ama benim köyüm. Hep köyüm

dedim. Köyüme hizmet için çalıştım. Bazen hayal kırıklığına uğradığım anlar oldu tabiî, bu oluyor hayatta. Ama köyümden vazgeçmedim. Büyük hayallerin peşinde koşmaktansa güzel bir emeli gerçekleştirmek benim için daha iyi göründü hep. İmam olmak memuriyet işi değildir. Aslında köy halkı için hizmet eden imam ile şehir halkına hizmet eden bir imamın arasında fark yoktur. İşini sevmek önemli.

Peki hocam imam, hoca ne yapar? Karşıdan bakınca sabah camiye gider, namaz kıldırır, ezan okur. Sonra ne oluyor? Yatsıdan sonra imamın görevi bitiyor mu? Yoksa imamlık bir yaşam biçimi midir?

Evet, karşıdan bakınca çok şeyler farklı görünüyor. İmam ezan okur, namaz kıldırır, sabah camiyi açar, yatsıdan sonra kapatır, eve gider. Ama öyle değil. Hangi imama sorsanız, aynı cevabı verecek. Yolda yürürken, izin gününde bile imam imamdır. “Ben tatile çıktım” diyemiyor. Görevde olduğu köyde, şehirde olmasa bile aklı orada oluyor. Daha ne yapılmalı, nasıl yapılmalı? bunları düşünüyor hep.

Bir imamı en çok ne motive eder? Her meslekte olduğu gibi, bunda da birtakım sorunlar oluyordur. Ama her sorundan sonra bir daha ve bir daha diyebilecek gücü nerden alıyor imam?

Halk. Bir imamı en çok halk motive eder. Ruets halkını yanımda hissetmeseydim, köyümü ne kadar da çok sevsem, bu görevde kalamazdım.

Peki köylerde başka nasıl faaliyetler gerçekleştiriyorsunuz?

Kur’ân kurslarında çocuklara spor faaliyetleri düzenliyoruz, bunu başka köyler ile birlikte yapıyoruz. Pikniğe, geziye, tarihi yerlere götürmeye çalışıyoruz onları. Aramızda yarışmalar yapıyoruz ve sonunda dini öğreten veya anımsatan hediyeler kazanıyorlar. Komşu köylerde de olmak üzere toplam üç köyde Kur’ân kursu yapıyorum. Hanımlara haftalık sohbetler düzenliyorum. Çocuklara televizyonda dinî hikâyeler, filmler izletiyorum ve derslerimizi teknolojiyi de kullanarak çalışıyoruz. Teknolojiden istifade ederek öğreniyoruz.

Bu çalışma metotlarını nasıl geliştirdiniz?

Kitaplar okudum, fakat daha çok tecrübe ile gelişti. Çocuklardan isteklerim oluyor, sonra onların sevdiği ve istedikleri şeyleri yapmaya çalışıyorum. Onlara küçük ikramlar yapıyoruz, dört seneden beri kahve, çay, şerbet ikramlarımız oluyor. Ama kendim hazırlıyorum, kendim sunuyorum, kendim topluyorum. Bu da faydalı oldu benim için...

Peki para? Herkes parasızlıktan şikayet ediyor, siz parayı nerden buluyorsunuz?

Allah veriyor. Anlatıyorum arkadaşlara, para almamaya çalışıyorum insanlardan, bu daha çok etkili. Ya aşure için malzeme alacak, ya yol paramı arabacıya ödeyecek, ya da çocuklara yicecek içecek alacak...

Halk bu kadar cömert mi gerçekten? Köy halkı mı yardım ediyor?

Köy halkım da, başka köylerden arkadaşlar da... Halkımız da cömert, evet. Camimizin çatısını tamir ettirelim dedik 4 sene önce. Hemen para toplandı ve yaptık. İki sene önce içerisini tamir edelim dedik, para toplandı gerekeni yaptık. İki ay önce mezarlıkları temizleyelim dedik, para toplandı, üç mezarlığı da temizlettik, tel örgü gerdik.

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim hocam. Eklemek, paylaşmak istediğiniz bir şey var mıdır?

Bütün öğrencilerime ve Ruets, Kralevo ve Bayaçevo halkına teşekkürlerimi sunuyorum.

ZVENİMİR KÖYÜ İMAM-HATİBİ SERBİLENT REVZAT KONUŞTUK:

ÇOCUKLARLA İLGİLENMEK GEREKİR

▶ ***Hocam, önce kendinizi tanıtır mısınız? Nerede doğdunuz, hangi okullardan mezunsunuz?***

İsmim Serbilent Revzat. Silistre ili Kamerler (Zaritsa) köyünde yaşıyorum, Abdullar (Zvenimir) camisinde imam olarak gorevliyim. İki köyde imamlık yapıyorum. Liseyi Akkadınlar (Dulovo)'da bitirdim. İki kızım var, biri 4. sınıfa, diğeri anaokula gidiyor. Zvenimir cami encümeni ve köy muhtarı imamlik teklif ettiler. İşte öyle 2011 yılında Silistre Bölge Müftülüğüne bağlı Zvenimir köyünde imamlığa başladım.

▶ ***Dinî eğitiminizi nerede aldınız?***

Kur'ân okumayı küçük yaşta halamdan öğrendim. Ancak daha ileri bir dinî eğitimim yoktu. Bölge Müftülüğümüz tarafından Ferhatlar (Delçevo) köyüne imamlık kursuna gönderildim. Sonra Sofya Yüksek İslâm Enstitüsüne kaydoldum. Ayrıca Mestanlı'da düzenlenen özel Kur'ân-ı Kerimi güzel okuma kursu olan Tashih-i Hurûf Kursuna katılma imkânım da oldu. Şu anda gıyabî olarak Yüksek İslâm Enstitüsünde 4. sınıftayım.

2016 yılında Bulgaristan genelinde Millî Temel İslâmî Bilgiler Yarışmasında birinci oldu öğrencileriniz? Başarıya ulaşmak için nasıl çalışmak gerekiyor?

Daha kursa başladığımızda yoğun bir şekilde Kur'ân'a ve ezberlere odaklandık. Yüksek sesle ezber talimi yapıyorduk. Yorulunca mola verip bazen birlikte değişik oyunlar oynuyorduk. Bazen değişik yöntemler uygulamam gerekiyor, çünkü çocukların durumuna göre hareket etmem gerekiyordu. O yüzden bazı günler hiç ders çalışmadığımız da oluyordu, bazen onları sıkılmış görünce bakkala "sokçe" içmeye götürüyordum. Bazen caminin arka tarafında ormana yakın yeşillik güzel bir alan var, oraya temiz havaya çıkıyorduk. Millî yarışmaya katılacak üç talebe belirlenmişti, aralarında pek fark yoktu, öğrendiklerinde birbirlerine çok yakındılar, fakat yaş farkından dolayı daha büyüklerin katılmasına hep birlikte karar verdik. Çünkü küçüklerin daha sonraki seneler katılma imkânı olacaktı. Onları yarışırken gördüğümde neredeyse gözlerim yaşardı, kendimi zor tutuyordum...

▶ ***Çocuklara yaz Kur'ân kursları başlamadan önce kursa katılmaları için davetiye gönderdiğinizi duyduk. Değişik çalışma metotlarınız var. Biraz bunlardan bahsedelim...***

Çocukların ilgisini çekmek için değişik yöntemler kullanıyoruz, davetiye de bunlardan biri. Ana-babaların davetiyeyi okuyacağını bildiğimiz için yazıda çocuklarda Kur'ân kursu sonucunda oluşacak güzel ahlâkı, ana-babaya ve büyüklere karşı saygıyı öğreneceklerinden bahsediyoruz. Ayrıca âdetlerini, kültürlerini öğreneceklerini, kendi dinleriyle ilgili faydalı bilgiler edineceklerini yazıyoruz.

▶ ***Namaz kılan çocuklara da ikramlar oluyormuş. Bakkallara sadaka kutuları bırakılıyormuş. Halk bunu nasıl karşılıyor?***

Normalde kursumuzda her gün ikram edecek bir şeylerimiz olur.

Namaz vakti geldiğinde bazı çocuklar namaza durmuyolardı ve namaz kılanlardan bazıları da onları görünce namazını bırakıp onların yanına gidiyor ve sonunda yalnız kalıyordum. Duruma bir çözüm dü-

şünmeliydim. Uygulama şöyle oldu: çocuklara Kur'ân kursunun ilk günlerinde kurstaki kurallarımızı anlatırken onlara namaz kılanlar için ikramlarımız olduğunu soylerim, hatta toplamış olduğum ikramları gösteririm. Çünkü söylemek başka, görmek başkadır. Böylece çocuklar sabırsızlıkla namaz vaktini bekliyor ve birlikte namazı kılıyoruz.

Bakkallara "kutu" bırakmamızın sebebi elimizdeki maddiyat yetersizliğidir. Onun için dışarıdan gelen her yardıma ihtiyacımız var. İnsanların da hayır yapmaları için vesile sunuyoruz. Hazırladığımız kutulara "Sadaka" ve "Allah yolunda infak" hakkında birkaç ayet ve hadis yazıp hayır yapmaya teşvik ediyoruz. Gurbette çalışan arkadaşlarımız var, onlar da bazen bize yardım ediyor, biz de onları çocukların ihtiyaçları için kullanıyoruz. Halkın tepkisi bu konuda normal. Çoğu aldığı birkaç çikolata veya gofretten dolayı hayır yaptığı hissiyle mutlu oluyor. Bazen cami komşularından bazıları evinde pişirdikleri sıcacık pesmetler ve komposto hazırlayıp derslerimize ziyarete geliyor. Hem çocuklar çok seviniyor, hem de insanlar hayır yaptıkları için kendini mutlu hissediyor.

İlim için kitap gerek. Bir genç eğitimci olarak bu konuyu nasıl yorumluyorsunuz?

Kur'ân kursunda çocuklara kitap hediye ediyorum. Kitapların ve verilen hediyelerin değerini ve önemini bilsinler diye onları hafta sonu imtihan ediyor ve hediyelerini ona göre veriyorum. Derslerini bilemeyenler oluyor tabiî, ama onları da hediyeden mahrûm bırakmıyoruz. "Bak şu kadar puan eksiklerin var, normalde bu hediyeyi sana vermemem lâzım, ancak çalıştığın belli, o yüzden buyur hediyeni. Ama öbür hafta sonu biraz daha çalışman gerekiyor" diyoruz. Böylece çocukların hem derslerini biraz daha sıkı çalıştığını ve alınan kitapları ve hediyeleri hak ettikleri düşüncesiyle kıymetini bileceklerini umuyoruz.

ÇOCUKLARIMIZ VE DÎNÎ EĞİTİM

NAZMİYE ARİFOVA EĞİTİM DAİRESİ UZMANI

"Ey iman edenler! Kendinizi ve çoluk çocuğunuzu yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem ateşinden koruyunuz!" (et-Tahrîm, 66/6).

Günümüzde eğitim denilince matematik, fizik, tıp, iktisat ve mühendislik gibi pozitif bilimler ön plana çıkmaktadır. Görünen o ki, modern çağın aileleri, çocuklarının en iyi eğitimi almalarını, herkesten daha başarılı olmalarını, çok para kazanmalarını ve neticede iyi bir hayat sürmelerini istemektedir. Ancak üzülerek belirtelim ki, dünyaları elde etme uğrunda hiç de küçümsenmemesi gereken dinî eğitim gözardı edilmektedir. Yine birçok ailenin gözünde dinî eğitim fazla dünyalık vaat etmediği için önemsiz, lüzumsuz ve eski çağlara aitmiş gibi kabul görmektedir. Halbuki hiç de öyle değil. Yüce Kitabımız Kur'ân kıyamete kadar geçerlidir, hiç eskimeyendir, daima yol gösterendir. O, çağlar ötesine seslenerek insanların dünya ve ahirette kazançlı olmalarını isteyen son çağrıdır.

Dinamik bir çağda yetişen çocuklarımızın aileye, yemeye, içmeye, eğlenmeye, sevgi ve şefkate ihtiyaçları olduğu gibi, her türlü eğitimle birlikte, başta ahlâk eğitimine de ihtiyaçları vardır. Bu şuna benzer; hani bir binanın dış cephesini güzelleştirip süslerken, elbette ki, iç dekorunun da yapılmaması düşünülemez. Hatta evimizin içinin çok daha güzel ve tertipli olmasına özen gösteririz. İşte bu misal ışığında diyebiliriz ki, din eğitimi, yetişen evlâtlarımızın ruhî yapılarının, yani iç dünyalarının güzelleştirilmesine yöneliktir. Yeri gelmişken belirtelim, eğer onların iç dünyalarına olumlu hasletler nakşedilmezse, o boşluğun yerini telâfisi mümkün olmayan yanlışlar doldurmaktadır. O yüzden Müslüman aileler çocuklarına temelinde dinî değerler olan bu ahlâk eğitimini vermekle yükümlüdür. Başka bir ifadeyle, çocuklarımızın dış görünümüyle iç dünyaları uyumlu olursa, topluma sağlıklı bireyler olarak kazandırılmış olacaklardır. Ebeveynlerin sorumluluğundan bahsetmişken Peygamberimiz (s.a.s.)'in şu hadisini de hatırlayalım: "Hepiniz çobansınız ve hepiniz güttüklerinizden sorumlusunuz... Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur..."

Sevgili anne ve babalar! Sizler belki de yetiştiğiniz dönemlerde değişik sebepler yüzünden dinî eğitimden mahrûm kalmış olabilirsiniz. Fakat şimdi çocuklarınıza bunu sunma ve kazandırma imkânına sahipsiniz. "Zararın neresinden dönülürse kârdır" diye bir atasözümüz var. Dönüş için yarın belki çok geç olabilir. O yüzden, bugünden tezi yok, devlet okullarımızda seçmeli olarak okutulmasına izin verilen İslâm dini dersine çocuklarımızı kaydetmede tereddüt etmemeliyiz. Ayrıca Başmüftülük tarafından ülke çapında organize edilen yıllık ve yaz Kur'ân kurslarına da ilgisiz ve kayıtsız kalmamalıyız. Zira bugün birçok camimizde cemaatin olmaması belki de kişilerin çocukluk çağında şöyle veya böyle camiyle bağ kuramayışlarındandır.

Hayat tecrübesi gösteriyor ki, herşeyin başlangıcı zordur. Çocuklarımızı Kur'ân kurslarına göndermeye karar verdiğimizde ilk anda tepki olabilir. Neyin ne olduğunu bilmediklerinden korkabilir ya da istemeyebilirler. Öyle ya, insan bilmediğinin düşmanıdır. Bu durumda kırıp dökmeden uygun bir dille onları teşvik etmeliyiz.

Çocuklarımız din eğitimi almakla dünya ile birlikte ahiretin varlık sebebini de öğrenecek ve adeta çift kanatlı olacaklardır. Farkında mısınız bilemiyorum, ama sizler evlâtlarınızı doğru yoldan ayrılmamaları için çaba sarf ettikçe, onlara en kıymetli kazancı sağlamış olacaksınız. Çocuğum Kur'ân kursuna giderse, kafası karışır, düşüncesini bırakalım. Tam tersi, çocuğunuz sözkonusu kurslara devam ettikçe hafızası güçlenecek, karakteri şekillenecek ve ebedî hayatı tanımaya adım atacaktır.

Öyleyse gelin, şimdi dinî eğitimle buluşma zamanı...

İMAM HATİPLİ OLMAK BİZİ ÖZEL YAPIYOR

Şirin Müsteceb ve Soner Şefkı, Rusçuk İmam Hatip Lisesinde 11. sınıf öğrencileri. Genç, atılgan, heyecanlı, hayatı dolu dolu yaşayan iki arkadaş. Onlarla Sofya'da görüştüm. Başmüftülüğün düzenlediği bir seminere katılmışlardı. Şirin, Razgrad'ın Kubrat belediyesinden, Soner ise Silistra'nın Listets köyünden. Onlarla konuştukça, kendilerini tanıdıkça içimde bir şey büyüdükçe büyüyordu sanki. Ne mi?.. Gençlere, başarıya olan inancım. Bir genç yapabilirim derse, yapabilirdi çünkü. Örnekleri de duruyordu karşımda...

Soner, 8. sınıfa geldiğinde dinî konulara ilgi duymaya başlamış ve internette araştırma yaparken rastgele www.grandmufti.bg sitesine girmiş. Rusçuk İmam Hatip Lisesi diye bir okul olduğunu görünce, merak edip daha fazla araştırmış, okulla irtibata geçip oraya kaydolmaya karar vermiş. Tek başına!

> *"İmam Hatip Lisesinde okumak güzel bir şey, Allah herkese nasip etmez bunu. Evet, bazı öğrenciler utanıyor, ama ben aksine gurur duyuyorum.*

Şirin, okulu arkadaşından duymuş. "Tesadüfen" diyoruz ya hani alışkanlıktan, öyle. Hayatın nasıl da tesadüf olmadığını gösteren o tesadüflerden birini yaşamış. "5. sınıfı bitirdikten sonra bir arkadaş bana Rusçuk İmam Hatip Lisesinden bahsetti. Ben hep Kur'ân okumayı istiyordum, ama ailemizde kimse okumuyordu, dine fazla yakın değillerdi. Bizim orada Kur'ân kursu da olmazdı. Ben de Rusçuk İmam Hatip Lisesinde okumaya karar verdim. 8. sınıfı bitirdikten sonra ailem önce uzak olduğu için izin vermek istemedi, ama sonra kabul ettiler."

Şirin'e "Ne bekliyordun, ne buldun?" diye soruyorum. İlk izlenimi biraz yürek burkuyor: "Herkesi

merhametli bekliyordum, ama değildiler." diye cevap veriyor. Kısa bir sessizlik oluyor aramızda. Bir gerçeği bulmuş olmanın getirdiği anlayış ile bakıyor Şirin'in gözleri, ama aynı zamanda kararlı. Çünkü renkler gibidir insanlar, zıtlıklar ile değerli olanı görürler. Aynı merhamet değeri gibi, aslında vardır her insanın içinde, önemli olan onu bulup çıkarmaktır. Sonra okuldan yurttan konuşuyoruz. "Çok zor, diyor, yurtta odada 5-6 kişi kalıyoruz. Artık bu sorun bütün İmam Hatip Liselerinde çözüldü, bir tek bizim okul kaldı."

"Bu dilek de inşallah yakında gerçekleşecektir. Mestanlı'da yeni okul ve yurt binası, Şumnu'da yeni yurt yapıldı, sıra Rusçuk'ta." diye eklediğimde sevinç yayılıyor öğrencilerin yüzlerine.

Soner'e dönüyorum. "Peki sen Soner, ne bekliyordun, ne buldun?"

"Ben herkesin dinine çok bağlı olduğunu düşünüyordum, ama baktım ki herkes normal, pek bir fark yok diğer okullardan."

Soner'in bu sözleri Mevlânâ'nın bir hikayesindeki şu cümleyi hatırlatıyor: "Her iki kamış da bir sulaktan su içti. Biri bomboş öbürü şekerle dopdolu."

Birçok arkadaşları gibi, karşılaştıkları bütün zorluklara rağmen, yılmadan yolunda devam eden bu iki öğrenciyi daha yakından tanımak istiyordum.

Peki, dedim, nedir İmam Hatip Lisesinde okumak? Bazı öğrenciler meselâ bu okullarda okuduğunu söylemekten çekinir ve utanırlar, siz de böyle durumlar yaşıyor musunuz?

Hayır, diyor Şirin. "İmam Hatip Lisesinde okumak güzel bir şey, Allah herkese nasip etmez bunu. Evet, bazı öğrenciler utanıyor, ama ben aksine gurur duyuyorum."

Ben fırsat biliyorum, diyor Soner. "İmam hatipli olmayı seviyorum, bu beni özel yapıyor." diye devam ediyor.

Ders dışı nasıl faaliyetlere katıldıklarını soruyorum. Soner özel dersler (Arapça, biyoloji ve kimya) alıyor. Şirin kendini geliştirmeyi, araştırma yapmayı, yeni şeyler öğrenmeyi seviyor. İnternetten doğru ve faydalı şeyler öğrenebileceğine inananlardan.

Bu arada Soner'in YouTube kanalı olduğunu öğreniyorum.

"İnsanların karşısında konuşmayı seviyorum. En sevdiğim şeylerden biridir konuşmak. Bundan önce futbolla uğraştım, modellik yaptım, dans gruplarında yer aldım. Ama İmam Hatip Lisesine gelince, maneviyatı görüp tanıyınca İslâm için bir şeyler yapmak istedim. Biliyorum ki, gençler kitap yerine dinlemeyi ve izlemeyi tercih ediyor. O sebeple bir YouTube kanalı açmaya karar verdim. Pek çok YouTube kanalı olduğunu gördüm, ama dinî konular ile ilgili fazla yoktu. 2014 yılından beri "Soner Şefkı" isimli YouTube kanalımda dinî videolar paylaşıyorum. Fakat 2017 yılında düzenli olarak video yüklemeye başladım."

Başka ne ile meşgulsün? demeden Soner söze devam ediyor: "Yazmayı da seviyorum, deneme ve şiirler yazıyorum. Bir kitap projem var, ama biraz bekletiyorum. Kitap dağıtımı yapıyorum. Bazı kitapların insanlara ücretsiz olarak ulaştırılmasında yardımcı oluyorum." Aynı zamanda Soner okulda öğrenci konseyinin başkanı. Yaz aylarında da durmuyor, üç köyde Kur'ân kursu hocalığı yapıyor.

Peki ne zaman ders çalışıyorsun? diye soruyorum hayretle. Gülüyor ve "Boş zamanlarımda" diye cevap veriyor. Fakat okulda okul birincilerinden biri olduğunu da onurla söylüyor.

Şirin, liseden sonra Rusçuk Üniversitesi'nde eğitimine devam edecek, fakat henüz bölümünü seçmemiş. Soner iki ayrı üniversitede okumak istiyor. "Varna'da eczacılık ve Sofya Yüksek İslam Enstitüsü'nde ilâhiyat. Eczane açmak ve kitap bastırmak istiyorum..." diyor.

Onlar şimdi Rusçuk'ta her öğrenci gibi upuzun önlerinde duran hayata hazırlanıyor. Fakat bir farkla, Rusçuk İmam Hatip Lisesinin öğrencileri olma gururu ve şerefini taşıyarak atıyorlar yarına giden yolda emin adımlarını.

Başarılar Şirin!

Başarılar Soner!

MERVE AZİZ

Çocuklarımızı Eğitmede ALTIN ORAN

SEVİNÇ EMİN EĞİTİMCİ

UZUN YILLARDIR BULGARİSTAN'DA Kur'ân kursu geleneğinde dinimizi ve kitabımız Kur'ân'ı öğrenme yaşının okul çağıyla beraber başladığını düşünüyor ve öyle de uyguluyorduk. Yedi yaşından küçük ve on sekiz yaşından büyük olanların Kur'ân kursunda eğitimlerinin uygun olmadığı yönünde yaygın bir yanılgı içinde bocalayıp durduk. *Oysa ne verilirse, iyi-kötü ayrımı yapmadan, düşünce süzgecinden geçirmeden öğrenilen, beş duyu ile duyulan, görülen, hissedilen herşeyi ekleme-çıkarma yapmadan olduğu gibi kaydeden şuuraltı, çocuklarda doğdukları andan itibaren tamamen açıkken altı-yedi yaştan sonra kapanır*. Şuuraltı döneminden şuur dönemine geçilir. Türkiye ve diğer müslüman ülkeler başta olmak üzere, Avrupa devletlerinde dört-yedi yaş grubundan çocuklara resmî anaokullar veya camilerde dinî eğitim olmazsa olmazlardandır. Her ne kadar Bulgaristan'da anne ve babalar bu yaşın çok erken olduğunu düşünse de altı yaşa kadar çocukların karakterleri oluşur. Çocuklar açısından bu dönem iyi değerlendirildiğinde hayatlarına olağanüstü güzellikler ekleme imkânı vardır.

Bulgaristan ana okullarında dinî değerlerimizin öğrenilmediğini pek âlâ hepimiz biliyoruz. Bununla beraber, öğrenmenin yaşı yoktur diyerek erken başlamayı değil, ertelemeyi marifet sanıyoruz. Dört-yedi yaş Kur'ân kursu grubu şöyle dursun, camileri sadece ziyaret eden küçük çocuklarımız, amcalarımız ve teyzelerimiz tarafından azar ile karşılanıp "Allah seni ne yapmasın!" sözleriyle uğurlanır. Bu, maalesef uygulanan yanlış bir tutumdur ve ne Kur'ân ahlâkındandır, ne de peygamberlerin (selâm üzerlerine olsun!) sünnetindedir.

Nübüvvet medresesinde çocuğun değer ve kıymetine baktığımızda, çocuk, ailenin ve evin meyvesidir. Çocuk, ilahî bir emanettir, yani ebeveyn sahip değil, şahittir; malik değil, emanetçidir. Çocuk, büyük bir nimettir ve Efendimizin (aleyhisselâm)'ın buyurduğu üzere: *"Her çocuk İslâm fıtratı üzere doğar. Dilleri dönmeye başlayınca ebeveynleri onları Yahûdîleştirir, Hristiyanlaştırır."* Çocuk müminse, ebeveynin salih ameline dönüşür ve kapanmayan amel defteri olur, çünkü yine başka bir hadis-i şerifte *"Ademoğlunun öldüğü zaman amel defteri kapanır; ancak şu üç kişi müstesna: Geride bırakılan sadaka-i câriye, faydalanılacak ilim, salih bir evlât"* buyurulmaktadır.

Binâenaleyh, Kur'ân kurslarımızda dört-yedi yaş arası çocuklarımıza özel grup açılmalıdır. Lâkin dini öğrenmede birtakım temel pedagojik kurallara uyulmazsa, bu durum hem

hoca, hem de çocuk için can sıkıcı bir bıkkınlığa dönüşebilir. Bütün pedagogların ittifak ettiği nokta, altı-yedi yaşlarına kadarki dönemin bilgi öğretme ve ezberletme zamanı olmadığı, sevdirme ve benimsetme zamanı olduğu gerçeğidir. Bu dönem, çocuklara îman esaslarından özellikle Allah inancını, peygamber inancını, Kur'ân-ı Kerîm'in önemini öğretmek asıl amacımız olmamalıdır. Allah sevgisi, peygamber sevgisi kazandırılırsa, bu dönem için başarı elde edilmiş demektir.

Din öğrenmek aynı zamanda bir yaşam tarzını edinmeyi de beraberinde getirir. "Müslümanlık nasıl bir şeydir?" sorusunun cevabını bulduğu ilk yerlerden biri din eğitimi verilen yerlerdir. Din soyut bir kavramdır, onun elle tutulur gözle görülür hali o dini anlatan kişilerdir. Çocuk, hocasını nasıl görüyorsa, dinin de "işte öyle bir şey" olduğuna inanır. Kur'ân eğiticisinin yanlış bir tutumu, kişinin yaşamında dönüm noktasını oluşturabilir. Dine karşı önyargısı olan kişilere baktığımızda, bu önyargıların bizzat dinin kendisinden değil, dini temsil eden kişinin yaşam tarzının kendi vicdanı ile uyuşmamasından kaynaklandığını görebiliriz. O halde, din ve Kur'ân eğitiminin ilk aşaması, çocukla hoca arasında "güvenli bir bağ" kurulabilmesidir. Eğiticinin, çocuğa kendisini sevdirebilmesidir. Ancak bu sevgiyi kazanmak, çocuğa aşırı iltifatlar, abartılı sevgi gösterileri, sürpriz hediyelerle değil, yetişkinin çocuğun karşısında "mütebessim bir çehre ile doğal" olabilmesi ile mümkündür. Çocuk kendini eğiticinin yanında "güvende ve emniyette" hissettiği, kaygılarından arındığı kadar kalıcı bir eğitim olur. Belki geleneksel şekilde eğitim almış birçok kişi, "Ama baskı ve zorlamalarla da eğitim olabiliyor" yanılgısına düşse de baskı ile oluşan öğrenmeler "geçicidir". Baskı kalktığında öğrenme de unutkanlığa dönüşür.

Kalıcı öğrenmenin bir başka önemli unsuru "eğitimde yavaşlık" ilkesidir. Eğer, "Başarılı bir eğiticinin en önemli özelliği nedir?" diye sorulacak olsa, hiç tereddüt etmeden "eğiticinin yavaşlığı"dır diyebiliriz. Hızlı bir eğitici, çocuğun algı gücünü düşürür. "Dikkat dağınıklığına" ve "öğrenme güçlüğüne" sebep olur. Hızlı hızlı konuşan, hızlı hızlı hareket eden bir eğitici, çocuk için eziyettir.

Dört-yedi yaş grubunda dikkat edilmesi gereken diğer husus da terbiye meselesinin en önemli ayağının temsiliyet olduğunu unutmamaktır. Çocuklar duyduklarını değil, gördüklerini yapıyor. Eğri ağacın düzgün gölgesi olmaz. Gazâlî şöyle der: "Ana, baba ve muallim düzgün bir ağaç gibi olmalıdır ki, çocuk da onun gölgesi gibi dosdoğru olsun." Söz dilinin sustuğu ve amel dilinin söylediği nasihat, hiçbir kulak tarafından kovulmaz ve onun ortaya çıkaracağı fayda ile hiçbir fayda asla bir olmaz.

Sözümüzü özetleyecek olursak, çocuğa yaşına takılmadan değer vermeli, "sen küçüksün, daha çok var" demeyip senelere bırakmamalı, Kur'ân kurslarımızda onlara yer vermeliyiz. Hata yapmalarına kızmamalı, hedeflerine yürüyecek imkânları çoğaltmalı, hak ile meşgul olabilecek zeminler üretmeliyiz.

PERDELER

Perdeler, hep perdeler...
Her yerde, her yerdeler.
Pencerede, kapıda,
Geçitte, kemerdeler...
Perdeler, hep perdeler...

Ya benim sevdiklerim,
Şimdi nerde, nerdeler?
Önü bomboş perdenin;
İçerde, içerdeler!
Perdeler, hep perdeler...

Gönülde asıl perde;
Onu hangi göz deler?
Surat maske altında,
Sis altında beldeler.
Perdeler, hep perdeler...

Perdeye doğru akın;
Atlılar, piyadeler.
Yollar, yönler dolaşık;
Değişik ifadeler.
Perdeler, hep perdeler...

Bir tohumda bin gömlek.
Giyim giyim fideler.
Kalbler dilini yutmuş;
Bangır bangır mideler.
Perdeler, hep perdeler...

Son noktada son perde;
Çevrilmiş seccadeler.
Orada işte işte,
Ölümden âzadeler!
Perdeler, hep perdeler...

NECIP FAZIL KISAKÜREK

HAZRETİ MUHAMMED'İN EĞİTİM TARZI

DR. SEFER HASANOV
YİE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

Cenâb-ı Allah, yüce kitabında şöyle buyurur: ***"Andolsun ki; Rasûlüllahta her alanda sizin için güzel örnek vardır".*** Her insanın öğrenme ve öğretme gibi zorunlu iki durumu bulunması hasebiyle, varlığını ilgilendiren en önemli konulardan biri eğitimdir. Dünyaya gözlerini açmasından itibaren insan, başkalarını eğitmek amacıyla kendisi eğitim görür. Kişi, başkalarını etkilemek için etkilenir. Fakat insanların muhtaç olduğu doğru eğitimi almanın ölçüsü nedir? Hiç şüphesiz bir müslüman için bu ölçü, Rasûlüllahtır.

Hazreti Peygamberin eğitim tarzını ele alacak olursak, onun merhamet, sevgi, sabır, alçakgönüllülük ve karşısındakinin durumunu göz önünde bulundurma diye beş temel kaide üzerine kurulu olduğunu görmüş oluruz. Cenâb-ı Mevlâ'nın Kur'ân-ı Kerim'deki ***"Biz seni ancak âlemlere olan rahmetten dolayı gönderdik"*** kavl-i celîli bir hikmete mâtuftur. Binaenaleyh, Rasûlüllahın kişiliğindeki en belirgin özellik ve eğitimin temel kriteri, merhamettir. Hadis-i şeriflerinde o şöyle buyurur: *"Merhamet göstermeyen, merhamet beklemesin", "Allah Teâlâ, kullarından en çok merhamet gösterenleri sever".* Biz, onun hayatının en zor anlarında bile merhamet gösterdiğine şahidiz. Emrine itaat etmeyen belli bir kesimden dolayı en yakınlarından yetmiş kişinin ölümü ile sonuçlanan Uhud muharebesiyle ilgili olarak Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: ***"Sen ancak Allah'tan bir rahmetle onlara yumuşak davrandın, eğer kaba ve katı yürekli olsaydın onlar seni terk edip dağılmış olacaktı".***

İkinci temel prensip sevgidir. İnsanların tutum ve davranışlarında iki etkenden etkilendiklerini biliyoruz. Sevgi ve korku. Hazreti Muhammed'in tutum ve tavırlarından, İslâm gücünün ve mesajının tesirli oluşunun, çevresindekileri her zaman sevgiyle yetiştirmesinde saklı olduğunu görmekteyiz. Yakın sahabisi Muaz b. Cebel'i elinden tutup şu sözlerle karşılık vermesi, bunun apaçık örneğidir: *"Ya Muaz, Allah'a yemin olsun ki, seni gerçek anlamda seviyor ve sana her namazın akabinde 'Ya Rabbî, bana seni yâd etme, sana şükretme ve hakkıyla ibadet etme gücü ver" demeyi unutmamanı tavsiye ediyorum".* Bir de söz konusu prensibe önem atfederek şöyle der: *"Bir kişi başkasını sevdiğinde ona söylesin".* Bir öğretmen veya hoca hiç bir zaman kalbindeki sevgiyi saklamamalı ve öğrencilerini bu mucizevî gücünden mahrum etmemeli, zira eğitimde en çabuk yol onunla alınmaktadır.

Sözünü ettiğimiz her bir prensip için geçerli olacak şekilde, onun eğitim modelinde iki farklı dil kullandığını müşahede ediyoruz. Davranış dili ve kelimelerin dili. Bu sebeple kaliteli bir öğretmen, aralarında çelişki hasıl olmadan her iki dili de kullanmalıdır. Bu yüzden Hazreti Peygamber, tevazu ve sevgi üzerine konuşurken her zaman o ilk örnek olmuştur.

Hazreti Muhammed'in eğitim tarzındaki üçüncü önemli prensip öfkeye alternatif olarak sabırdır. Bununla ilgili olarak o şöyle demiştir: *"Güçlü, güreşte güçlü olan değildir, tam aksine öfke anında kendine hâkim olandır".* Hazreti Peygamber, insanları sabrıyla bir mıknatıs gibi çekmiştir. Dinî bir yasak söz konusu olmadığı durumlarda, işlenen hatalara karşı hoşgörü ile mukabele edip bazı huhusları görmemiş ve duymamış gibi davranmıştır. Onun şu sözleri bunu teyit etmektedir: *"Bir kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, iman hasletlerinden sayılır."* Bununla beraber onu rencide ettiklerinde egosuna mahkûm olup hiç bir zaman öç almamıştır. Ganimet paylaştırma sırasında Hazreti Peygambere bir bedevinin gelip "Ya Muhammed, âdil ol" demesi üzerine Hazreti Ömer tam kılıcını kının-

dan çıkaracakken Rasûlüllah onu durdurmuş ve gülümseyerek "Ona da bir hisse verin" demiştir. Böylece Hazreti Peygamberin etrafında olanlar, dinin içyüzünü, Allah sevgisinin mahiyetini anlayıp kavramakta gecikmemişlerdir.

Yine görüldüğü gibi o, ahlâkı ve konuşması birbirine ters düşmeden hareket etmiştir.

Dördüncü unsur tevazudur. Bazı hadislerde anlatıldığı üzere Rasûlüllah o derecede tevazu gösteriyormuş ki, onu ilk defa görenler, onun diğer insanlar arasına karışması hasebiyle, kim olduğunu sonuna kadar anlayamamışlardır. Bu yüzden de bazıları camiye girdikten sonra etrafa bakarak "Allah'ın Rasûlü kimdir?" diye soruyorlarmış. Birçoğu, çevresinde bulunanların ona karşı duydukları büyük muhabbeti gördüklerinde ancak onun kim olduğunu anlıyorlarmış. Bir şey için teşekkür etme dışında, kendisini övmelerine de müsaade etmemiştir. Bir hadiste şunu söylemiştir: *"Beni, Hristiyanlar'ın Meryem oğlu İsâ'yı yücelttikleri gibi yüceltmeyin!"*. Tevazusu için bir diğer kanıt, ahirete irtihal ettikten sonra, bir şeyi olmadığından değil, bilakis dağıttığı için miras olarak hemen hemen hiçbir şey bırakmamış olmasıdır. Bir kere de kurban kestikten sonra hanımı Hazreti Ayşe'ye dağıtması için eti bırakmış, döndüğünde ne yaptığını sorması üzerine o bir et parçası hariç geri kalan kısmı dağıttığını ifade etmiştir. Bu durumda Hazreti Peygamber: *"Demek ki, bir parça hariç bütün et Allah katında kalmış"* diye cevap vermiştir, yani gerçek anlamda Allah adına harcanan kalır. Dolayısıyla tevazunun gücü, onun tatbikatında saklıdır.

Beşinci ve son prensip, kişinin durumunu dikkate alma hususudur. Hazreti Peygamber, vaziyeti göz önünde bulunduran bir kişi olarak tanınır. Kaliteli öğretmen, çevresindeki fertlerin durumunu dikkate alandır. Bununla ilgili olarak Peygamberimiz der ki: *"Biz Peygamberlere, insanlara analayacakları dille hitap etmemiz emrolundu"*. Bu sebeple çocuklarla da onların anlayacağı dille konuşmuştur. Hatta yanına bedeviler geldiğinde, daha yakın hissetirmek için onların şiveleriyle konuşmuştur. Aynı zamanda günaha girme veya hakikate ters sözler sarf etme hariç, insanlar konuşurken hiç bir zaman sözlerini kesmemiştir. Kendisine öğüt almak için başvuranlara gelince, o daima onların durumunu göz önünde bulundurmuştur. Ayrıca kendisine tavsiye için gelenlerin hepsine farklı farklı öneride bulunduğu ifade edilmektedir. "Bana ne önerirsin"? diyen kişiye Rasûlüllah, *"Öfkelenme!"* diye cevap vermiştir. Yine aynı dilekle gelen bir başkasına da *"Nerde olursan ol, Allah'ın emir ve yasaklarını ihmal etmekten sakın, kötülükten sonra iyilik yap ve insanlara iyi davran!"* diye karşılık vermiştir. Dolayısıyla doktor her hastanın hastalığına göre nasıl farklı tedavi uyguluyorsa, işte bu şekilde de Hazreti Peygamber konuştuğu kişilerin durumunu ihmal etmemiştir. Herkesin durumunu göz önünde bulundurduğuna ilişkin bir başka örnek de Rasûlüllah'ın biriyle konuşurken o kişide onu herkesten çok sevdiği izlenimini bırakması olayıdır. Gerçek öğretmen budur. Öğrencinin, öğretmenini sevecek seviyeye gelmesi ve kendisinin onun tarafından sevildiğini hissetmesi, buna bağlı olarak öğretmeninden gelen herşeye gönlünü açması; Hazreti Muhammed'den örnek alınan merhamet, sevgi, sabır, tevazu ve insanın durumunu göz önünde bulundurma sonucudur.

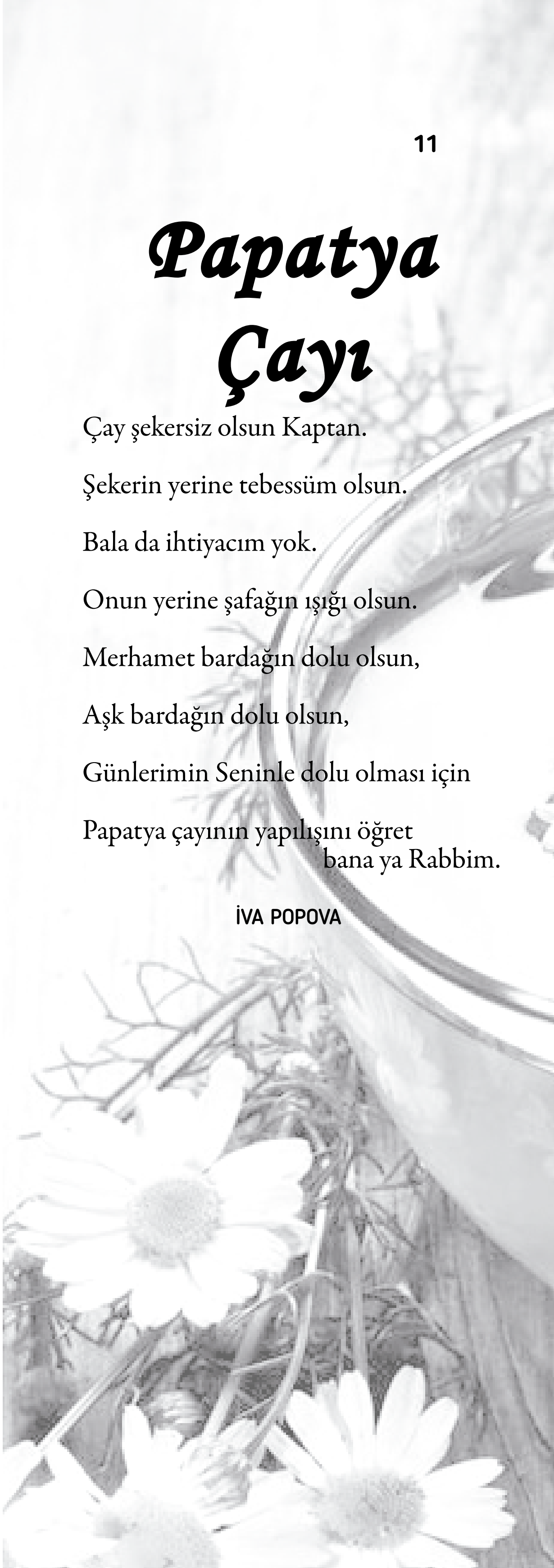

Papatya Çayı

Çay şekersiz olsun Kaptan.

Şekerin yerine tebessüm olsun.

Bala da ihtiyacım yok.

Onun yerine şafağın ışığı olsun.

Merhamet bardağın dolu olsun,

Aşk bardağın dolu olsun,

Günlerimin Seninle dolu olması için

Papatya çayının yapılışını öğret
bana ya Rabbim.

İVA POPOVA

Yaygın İslâm Eğitimi

DR. AHMED LÜTOV
BAŞMÜFTÜLÜK MÜFETTİŞİ

Müslümanların olduğu yerde şu veya bu şekilde din eğitiminin de olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu normal ve tabiî olan realitedir. Her dinin inanç sistemi, ibadetleri, dünya görüşü vs. vardır ve bunları insanlara aktarmak ancak eğitimle mümkündür. Normal şartlarda eğitim, yaygın ve örgün olarak ikiye ayrılır. İslâm dini eğitimi de yaygın ve örgün olarak ikiye ayrılabilir. Örgün din eğitimi okullarda yapılmaktadır. Halka İslâm dini hakkında bilgi veren, hayatı doğru anlama becerisini kazandıran, dinin farzlarını, ibadetlerini doğru bir şekilde yapmayı, ahlâkı, aile, akraba, arkadaş ve insanlarla olan ilişkileri, fedakârlık, hoşgörü gibi değerleri kazandıran okul dışı eğitime yaygın eğitim denir. Bu, hayat boyu süren bir eğitimdir. Bu tür İslâm dini eğitiminin alanı camilerde yapılan hutbeler, vaazlar, sohbetlerdir, ayrıca Kur'ân kursları da bu tür eğitim içerisinde değerlendirilir. Ama herhangi başka bir yerde de bu tür eğitim verilebilir. Aslında en önemli ve etkili olan yaygın din eğitimi örnek davranışlarla verilir.

İslâm, bütün insanların doğumdan ölüme kadar eğitim ve öğretimle meşgul olmasını istemektedir. Allah'ın insanlara ilk emri "Oku" olmuştur. Hazreti Peygamberimiz (s.a.s.) ise bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz." Başka bir hadisinde de "İlim Çin'de olsa bile gidip alın!" diye emretiştir.

Hem yaygın hem de örgün İslâm eğitiminin hedefi insandaki imanı, ibadetleri, din duygusunu pekiştirmektir. Bu duygular sonucunda ortaya çıkacak toplum içindeki davranışların dine uygun, anlamlı ve etkili olması, güçlü manevî bir otoritenin bulunması, toplumun huzur ve saadeti için çalışmak din eğitiminin esaslı hedeflerindedir.

Yaygın din eğitimi için ne kadar farklı ve geniş faaliyet alanları ve imkânlar olsa bile en önemli mekânlar yine cami ve mescitlerdir. Bilindiği gibi bunlar, eğitim fonksiyonunu kuruluşundan beri üstlenmiş bulunmaktadır. Daha Medine'de Mescid-i Nebevî'nin inşaatı biter bitmez yanında Suffe denilen bir oda yapılmıştır. Orada Hazreti Peygamber ders vermiştir. Böylece İslâm eğitiminde okul hayatı başlamıştır. Zamanla cami ve mescitler örgün eğitim için yetersiz kalmıştır. Bundan sonra mektep ve medreseler açılmış ve böylece caminin eğitim görevi hafiflemiş, ama bu fonksiyonu tamamen ortadan kalkmamıştır. Oralarda yaygın din eğitimi faaliyetleri günümüze kadar gelmiştir. Camilerde din eğitimi verenler ise din görevlilerdir.

Müslümanların yaşadığı yerleşim yerlerinde genelde cami ve mescitler bulunmaktadır. Oralarda din hizmetlerini yürütecek imamlar görevlendirilmiştir. Onlar, diğer hizmetlerinin yanı sıra, yagın din eğitimi çalışmalarında büyük rol oynamaktadır. Bilindiği gibi, gerekli niteliklere sahip olan imamın halk üzerinde oldukça fazla etkisi vardır. Bu etkinin kalıcı olabilmesi için halka din eği-

timi vermesi ve davranışlarıyla örnek bir Müslüman olması gerekmektedir. İmam, yagın eğitim yoluyla insanlara rehberlik de yapmaktadır. Her gün halkla iç içedir. Bu açıdan imam, her yönüyle örnek bir insan ve Müslüman olmak durumundadır. Çünkü bunlar tek başına birer eğitici özelliktir ve toplumda çok etkilidir.

Camilerde verilen ders, vaaz ve hutbelerin metodu herkese uygun olmalı ve halkı etkilemelidir. Bu durumlarda beden dilinin önemini de vurgulamak gerekmektedir.

Çocukların eğitiminde de metod çok önemlidir. İlk önce çocukları camiye getirmek için en uygun metodu bulmak ve uygulamak gerekir. Günümüzde çocuklara yönelik yapılan yaygın din eğitiminde televizyon, internet video vs. imkânların kullanılması çok önemli ve etkileyecidir.

Günümüz şartlarında örgün din eğitimiyle din görevlileri yetiştirilmektedir. Ayrıca devlet okullarında seçmeli olarak İslâm dini dersi de verilmektedir. Ancak bunlar yetersiz olduğu için pek sonuç vermemektedir. Daha geniş kitlelere dini öğretmek yagın eğitimin bir türü olan yaz Kur'ân kurslarıyla mümkün görülmektedir. Dolayısıyla Müslümanların İslâm'ı yagın eğitimle öğrenmesi sözkonusudur. O yüzden yagın İslâm dini eğitimi Müslümanlar için çok daha fazla önem kazanmıştır.

Her insan dinle ilgili ilk bilgiyi ailesinden almaktadır, o yüzden aile içindeki eğitim ve öğretim çalışmaları da yaygın eğitim olarak kabul edilmektedir. Bir kimse hayatının sonraki aşamalarında eğer din adamı olmayacaksa dinle ilgili bilgileri yagın eğitimle elde etmektedir, bunlarla yetinmektedir. Bunun için yaz günü ve yıl boyu devam eden Kur'ân kurslarının önemini vurgulamak lâzım. Bu kurslardaki eğitimin ilk amacı çocuklara camiye gelme alışkanlığı kazandırmak olmalıdır. Daha sonra da camilerde Kur'ân okuma öğrenilir ve gereken dinî bilgiler öğrenilip hayata geçirilir, öğrenilenler uygulanır. Unutulmamalıdır ki, insanlar camiye gönüllü olarak gelmektedir. Camideki hizmetleri yürüten imamların ve yaptıkları eğitim hizmetinin hedefi dindarlık duygusu geliştirmektir. Bu da dinin koyduğu şartlara göre yaşayıp Allah'ın rızasını kazanmayı ve iki cihanda mutlu olmayı getirecektir. O yüzden dinî hizmetleri yürütmekle görevli olanlar yürüttükleri yaygın eğitim hizmetinin önem ve etkisini göz önünde bulundurmak suretiyle vazifelerini yapmalıdır.

İLİM ÖĞRENMEK HER MÜSLÜMANA FARZDIR

HALİL HOCOV İRŞAD DAİRE BAŞKANI

Allah Teâlâ, insana bahşettiği en güzel suret ve akılla onu diğer varlıklardan farklı ve üstün kılmıştır. Bu nisbette de konumuna lâyık sorumluluklar yüklemiştir. Allah'ı tanımak ve Ona ibadet etmekten ibaret olan bu sorumluluk, aynı zamanda insanın yaratılışına anlam kazandırmaktadır. Kulak, göz ve akıl gibi bilgi elde etme vasıtalarına sahip olan insanın ilim öğrenme kabiliyeti olduğu için yaptıklarından sorumludur.

Allah Teâlâ; ***"Ben cinleri ve insanları ancak Bana ibadet etmeleri için yarattım."*** buyurmuştur. İbadet ise ilimsiz olmaz. Bunun için ihtiyaç duyulan ilim de bizi kuşatan dünyayı incelemekle değil, ancak peygamberlerin buyruklarına uymakla elde edilmektedir. İnsan, az veya çok, ne kadar bilirse bilsin, varoluşunun mânâsını kavramadıysa; öğrenme melekesini kim olduğunu, niye burada olduğunu ve nereye gittiğini anlamlandırmak için kullanmazsa, en büyük sermayesi olan hayatını boşuna harcamış olmaktadır.

Her türlü bilginin münasip bir yeri vardır ve incelenip araştırılacak alana göre öneme sahiptir. Bu sebeple insanın yapısıyla ilgili ilmin bilgisayarın yapısıyla ilgili ilimden daha mühim olduğunu söyleyebiliriz. Eğer bir ilim ve onunla ilgili bilgiler insanın yaşantısını kolaylaştırır, insanın gönlüne huzur verir, yaratılanın Yaratıcı ile bağını kurmak suretiyle ahiretine mutluluk katarsa, bu ilim ehemmiyet bakımından en öndedir. Allah'ın bahşettiği ilim, insanı insan olarak korumayı hedeflemektedir. O yüzden gerekli tedbirleri alıp okuyan insanlar ilk adımı atmış olurlar, ikinci adım ise öğrenilen ile amel etmek, uygulamaktır. Zira Allah Teâlâ, ***"Bir de hiç bilmediğin bir şeyin ardınca gitme, çünkü kulak, göz, gönül, bunların her biri ondan mesûl bulunuyor."*** (el-İsrâ, 17/36) ayet-i kerimesi doğrultusunda bizi verdiği nimetlerden sorumlu tutacak; verdiklerinden nasıl faydalandığımızı ve hangi yönde harcayıp geliştirdiğimizi soracaktır.

İlimleri amellerine fayda vermeyen, kendi varoluşları ve Allah'ın varlığı ve birliğiyle ilgili hakikati kabul etmeyen ya da inkâr eden insanlar amellerinin değersiz ve anlamsız olduğunu göreceklerdir. Çünkü Allah Teâlâ ***„Onların yaptıkları her bir işi ele alır, onu toz duman eder."*** (el-Furkân, 25/23)

İYİ BİR İMAM HANGİ ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALIDIR?

PROF. DR. FARUK BEŞER İLÂHIYATÇI

Bu soruyu her meslek erbabı için sorabilirsiniz, ama bu imamlar için daha anlamlıdır. Çünkü imamların özellikleri bütün toplumu ilgilendirir.

Hayata imamlıkla başlamış birisi olarak imamlarla ilgili düşüncelerimi yazacağım. Bunlar elbette benim tespit ve gözlemlerimdir, başkaları başka şeyler de söyleyebilir.

Şöyle başlayalım; imamlık dışarıdan görüldüğü gibi kolay değildir. Onun için imamlar ne yapıyorlar ki, diye sormak, işi bilmeyenlerin tavrıdır. İkinci olarak, imamların âmiri bütün bir cemaattir, herkes kendini imamlara talimat verme yetkisine sahip görür. Bu açıdan imam sabırlı olmazsa tatsızlık kaçınılmazdır. Üçüncü olarak, imamlar devletten en çok takip ve baskı gören kesimdir. Bu baskıyı bütün imamlar yaşamıştır. Onun için kınayanların kınaması insaflı olmalıdır.

Şimdi gelelim iyi bir imamın temel özellikleri konusunda söyleyeceklerimize:

NİYET VE GÂYE

Her işte önemlidir, ama sahih bir niyet bu meslekte daha da önemlidir. Ben neden imamlık yapıyorum, sorusunu kendisine soran bir imamın aklına ilk gelen şeyler, insanlara Allah için öncülük etmek, dosdoğru namaz kılmalarını sağlamak, onları Allah için bilgilendirmek ve bilinçlendirmek, onlara güzel bir Müslümanın nasıl olduğunu göstermek gibi şeyler ise niyeti sağlam demektir. Çok kazanmak, rahat etmek gibi şeyler geliyorsa, bence bir başka meslek seçmelidir.

HEYECAN VE AŞK

Sağlam bir niyetle mesleğin-

de heyecan duyması, imamlığa ve camiye adeta âşık olması bir imamın canlı olduğunu gösterir. Bu durum sürdükçe hizmetteki yükselişi de sürer. Bu hâl aynı zamanda cihad ruhudur, ya da bu hâli yaşayan birisi cihad ediyor demektir. Ümmeti canlandırıp yükseltecek olan şey cihad ruhudur. Bu ruh olmazsa diğerleri fazla iş görmez.

RASÛLÜLLAH'IN MAKAMINDA BULUNDUĞU BİLİNCİNDE OLMAK

Bilindiği gibi Rasûlüllah Efendimiz (s.a.s.) ümmetin her bakımdan imamıdır. İmamlar da onun bu görevini kısmen, yani imamet-i sugrâ düzeyinde temsil ederler. Mihraba geçerken, burada peygamber bulunmadığı için onu temsilen yerine ben geçiyorum diye düşünürse görevinde ona lâyık olmaya çalışır.

BİLGİ VE TEFEKKÜR SAHİBİ OLMAK

Allah katında, hatta insanların nazarında sağlam bilgi kadar insanı büyük, saygın ve izzetli kılan başka bir dünya metaı ve makamı yoktur. Onun için 'rütbelerin en yücesi ilim rütbesidir', 'kim biliyorsa güçlü odur' demişler. Herkesin bildiği o meşhur ayet-i kerimeyi şöyle de anlayabiliriz: "Bir bilgi sahibinin üzerinde olan, ancak ondan daha çok bilendir". İlmini Allah için tahsil etmiş ve ihlâs ile amele dönüştürmüş bir imamın, sadece cemaatini değil, çevresini bile yavaş yavaş aydınlattığını, dönüştürüp oluşturduğunu ve sanki bir su sızıntısının etrafını yeşerttiği gibi yeşerttiğini görürsünüz. Elbette bir imam için öncelikli bilgi, mesleğiyle, cami ahkâmıyla ve her şeyden önce namazla kıraatle ilgili bilgidir, yani ilmihâlidir. İlmihâl, herkesin kendi bulunduğu hâl ile ilgili gerekli bilgilerdir. Ve nihayet bilginin tefekkür boyutuna ulaşması gerekir. Tefekkür, birilerinin felsefi düşünce diyecekleri, yapıp ettiklerinin ve hayatın nedenlerine, niçinlerine ikna edici, tutarlı cevaplar bulabilmek ve ileri doğru da düşünebilmektir.

NAMAZI DOSDOĞRU KILDIRMAK

Aslında bir imamın baş görevi budur. Kalbiyle ve kalıbıyla Allah'ın huzurunda olduğu bilinci, huşû, okuduklarını düşünerek kılmak, ihsan ile yani Allah'ı görüyor gibi ibadet etmek ve tadil-i erkân 'dosdoğru kılınmış bir namaz' için ilk akla gelen özelliklerdir.

YÜCE AHLAK SAHİBİ OLMAK

Elbette bu sadece imam için gerekli değildir, ama imam bu konuda da önde olmalıdır. Güzel ahlâkı sevmeyen ve övmeyen kimse yoktur. Ama bunun kazanılması o kadar kolay değildir. Merhum Ali Fuat Başgil, ahlâkî davranışların doğuştan gelen ve kazanılan olmak üzere iki çeşit olduğunu söyler. Doğuştan gelenler değiştirilemez, ama eğitilebilir. Kazanılanlar ise değiştirilebilir, der. Buna aynı zamanda duygu eğitimi de diyebiliriz. Kur'ân-ı Kerim ifadesiyle tezkiye-i nefis budur. Bunu kazanabilmek için okumak elbette gereklidir, ama böyle bir ahlâkı yaşayanlarla beraber olmak, kazanmak için daha kestirme bir yoldur. Gazâlî'nin İhyâ'sı bu konuda okunması gereken kitaplardandır.

İLİM ÖĞRENMEK FARZ MIDIR?

Evet farzdır, zira Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: *„İlim öğrenmek her Müslüman erkek ve kadına farzdır"* (Ahmed b. Hanbel). Kâinatın Efendisinin bu mübârek sözlerini Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerim'de şöyle teyit etmiştir: ***"Bilmiyorsanız, zikir ehline, âlimlere sorun"*** (el-Enbiya, 21/7)

Ebû Tâlib el-Mekkî şöyle demiştir: Âyet-i kerimedeki zikir, ilim demektir. Bu âyet-i kerime, bilmeyenlerin âlimleri bularak onlardan sorup öğrenmelerini emretmektedir. Bu arada şunu da unutmamak gerekir ki, ilim iki kısımdır: Farz-ı ayn ve farz-ı kifaye olan ilimler.

Her müslümana farz-ı ayn olan ilim, İslâm'ın rükünlerini beyan eden şu hadisteki hakikatleri ihtiva eden ilimlerdir:

"İslâm dini beş temel üzerine bina edilmiştir: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Hazreti Muhammed'in onun kulu ve rasûlü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve oruç tutmak!" (Buhârî)

Bu beş esas her Müslümana farzdır. Bu bakımdan bunların farz oluş keyfiyetini ve nasıl tatbik edilmeleri gerektiğini bilmek de her Müslümana farz olmaktadır.

Geride kalan bütün dinî ve dünyevî ilimler farz-ı kifayedir. Müslümanlardan bir kısmı onlarla meşgul olsa, diğerlerinden sorumluluk düşer.

Ve en iyisini Allah Teâlâ bilir!

ŞUMNULU BİR EĞİTİMCİ VE DAVA ADAMI:

NECÎB ÂSIM HASAN

VEDAT S. AHMED

Şumnu'da Köşkler'e yakın yaşayan köklü ve saygın ailelerinden biri olan Buzağıcılar'dan öğretmen Hasan Efendinin'in üç oğlu ve bir kızları vardır. Hasan Efendi, genç yaşta vefat etse de gayretli zevcesi terzi Hasîbe (ya da Habîbe) hanım zamanına göre evlâtlarını çok iyi okutmayı başarmış örnek bir kişidir. Oğullarından Hüsnü Fuâd yıllarca öğretmen ve gazeteci olmanın yanı sıra biraz da milletvekilliği yapmıştır. Daha sonra tutuklanmış, serbest kaldıktan sonra 1927'de Türkiye'ye göç etmiştir. Küçük oğlu Ahmed Kemal, döneminde Sofya Üniversitesi'nde okuyan birkaç Türkten biridir. O da yıllarca Nüvvâb'ta ve başka okullarda öğretmenlik, gazetecilik yapmış vefakâr bir insandır. 1970 yılında vefat etmiştir.

Üç erkek kardeşin en büyüğü Necîb Âsım Efendi'dir. Resmî belgelerde Necîb Hasanov olarak geçmektedir. 1880-90'larda dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. İlkokuldan sonra medrese veya rüşdiyeden mezun olan Necîb Âsım, birkaç zaman öğretmenlik yapmıştır. Okul çağını aşmış bir "ihtiyar" olmasına rağmen, 1922 yılında Şumnu şehrinde açılan Nüvvâb Medresesi'nin ilk öğrencilerinden biri olmuştur. Nüvvâb'ın tâlî/lise kısmını 1926 yılında tamamlayınca yeniden öğretmenliğe başlamıştır.

Necîb Âsım Efendi, Şumnu'da farklı okullarda ve Nüvvâb'a hazırlık mahiyetindeki ortaokul seviyeli Medrese-i Aliye'de din ve fen dersleri okutmuştur. 1935 yılında vefatına kadar öğertmeniyle devam etmiştir. Merhûmun vefatı münasebetiyle "Medeniyet" gazetesinde basılan bir yazıdan 30 yıla yakın öğretmenliğinin olduğu anlaşılmaktadır.

İyi yetişmiş, münevver din adamı olarak Necîb Âsım Efendi, öğrendiklerini çevresiyle paylaşan, son derece mütedeyyin, halûk birisi, "âbid ve müttakî, dinsizlik ve ahlâksızlığa karşı amansız mücadele veren bir mücâhid" olarak bilinmektedir.

Necîb Âsım Efendi, eli kalem tutan birisi olması sebebiyle neşriyat alanında da epey hizmette bulunmuştur. Daha Nüvvâb Mektebi'nde öğrenci bulunduğu dönemlerde bir grup arkadaşıyla 1924-1925 yıllarında "Doğru Yol" adıyla bir dergi neşretmişlerdir. Zor şartlarda sadece birkaç sayı çıkarılabilen bu yayının başyazarlığını da o yapmıştır. Okuldan mezun olduktan sonra ise 1927-1931 yılları arasında Osmanpazarı ve Şumnu'da yayınlanan "İntibâh" gazetesinin yazar heyetinin en faal üyelerindendir. Hatta gazetenin kapanmasından önceki son 12 sayısının başyazarlığını da yapmıştır. Bu gazetenin yayınlanmasında büyük emeği olan Necîb Âsım Efendi'nin neredeyse her sayıda birkaç yazısı yayınlanmıştır. Ancak yazılarını kendi ismiyle değil de Mutekif, Derviş, Yed-i Beyzâ, Müftî-i Âhir-zamân, Ahâb-ı Kehf, Tûr-i Sînâ gibi müsteâr isimlerle neşretmiştir. Yazıları, dinî kaynaklara dayalı olup genellikle dönemin fikrî, siyasî ve dinsizlik cereyânlarına karşı mücadele etmek amacıyla yazılmıştır. Merhûmun yazılarında ahlâk vurgusu ağır basmaktadır. "Derviş" imzasıyla neşrettiği "Râviyân-ı Ahbâr ve Nâkılân-ı Âsârdan Mervî Hikâyât-ı Garîbeden" ve "Yed-i Beyzâ" ismiyle yazmış olduğu "Emrâz-ı İctimâiye ve Ahlâkımızın Islâhına Dâir Akvâl-i Sedîde" başlıklı seri yazıları oldukça dikkat çekicidir.

Necîb Âsım Efendi, daha öğrenci iken 1925 yılında "Mevizalarım" başlıklı bir kitapçığını neşretmiştir. Daha sonra Medrese-i Aliye muallimi olarak 1931 yılında "Mevizalarım"ın 2. kısmını da bastırmıştır. Bunların dışında dört risale/kitapçık hazırlamışsa da basılmamışlardır.

Merhûm, ahlâkî ve toplumsal çalışmalarını daha aktif bir şekilde sürdürebilmek için bir de Ahlâk-ı İslâmiye Cemiyeti tesis etmiştir. 1928 yılında kurulup kısa hayatı olan cemiyetin üyeleri genellikle Nüvvâb öğrencileridir. Ahlâkî çöküşe dur demek amacıyla doğan cemiyetin tüzüğü ve faaliyetleri "İntibah" gazetesinin sayfalarında yer bulmuştur.

8 Şubat 1935'te Şumnu'da plevrit hastalığından vefat eden Necîb Âsım Efendi'nin Cuma namazından sonra Şerif Halil Paşa Camii önünde kılınan cenaze namazında başta Medresetü'n-Nüvvâb, Medrese-i Aliye ve Şumnu'nun diğer mekteplerinden hoca ve talebeler olmak üzere büyük bir katılım olmuştur.

Allah rahmet eylesin!

AYDIN ÖMEROV
YIE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

KÖSTENDİL'DEKİ FÂTİH CAMİİ

Köstendil şehri, Osmanlı döneminde Balkanlar'da en nâdîde ve kıymetli tarihî eserlere sahip bir şehrimizdir. Birçok tarihî eserin restore edildiği Köstendil'de Fâtih Sultan Mehmed Camii ise kaderine terk edilmiş durumdadır. Kültür anıtı olmasına ve Bulgaristan ile Türkiye arasında dinî ibadet yerlerinin tamiratı ile ilgili yapılan anlaşmaya dâhil olmasına rağmen, caminin restorasyonu bugüne kadar yapılmamıştır.

Fâtih Sultan Mehmed Camii, Köstendil şehri merkezinde "Çar Osvoboditel" Caddesinde bulunmaktadır. Cami, Fâtih döneminde ilk olarak ahşaptan inşa edilmiş, daha sonra Kânûnî Sultan Süleyman döneminde bugünkü hâlini almıştır. Bir diğer rivayete göre, Fâtih Sultan Mehmed Han, Bosna seferine giderken buradan geçmiş, Köstendil valisi ikinci bir Cuma camisi ihtiyacını belirtince Sultanın fermanı üzerine inşa edilmiştir.

Kare planlı, tek kubbe ile örtülü olan caminin üç kubbeli bir son cemaat yeri vardır. Caminin 11,70x11,70 metrelik harîmi dışında 6 metre uzunluğunda bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Kubbesi, 16 köşeli kubbe esasının üzerine oturmaktadır. Caminin alt pencereleri sonradan kapatılmış olup kırmızı tuğla ile tezyin edilmeye çalışılmıştır.

Minaresi, taş ve tuğla örgü sisteminde oluşan altıgen geometrik süslemelerle yapılmış; 37 metre yüksekliğindedir. Minare kâidesi gayet kısa ve dört köşelidir. Kâidesinde, cami cepheleri gibi sade moloz değil, yontma taş da kullanılmıştır. Minarenin gövdesi sekiz köşeli olup her yüzü tuğla ile örülmüş çift çerçeve içine yontulmuş taş konmuştur. Minarenin şerefe kısmı çok güzel istalaktit figürleri ile donatılmış olup hemen alt kısmı ise yeni ve değişik şekli ile tamir gördüğünü bize göstermektedir. Minare kâidesi kısa olması hasebiyle fazla yüksek gözükmektedir.

Yeni şehir planlaması ile caddenin yüksekliğinin artması ile cami, cadde seviyesinin altında kalmış olup birkaç basamak ile inilmektedir. Caminin alt seviye pencerelerinin kapanması bu sebeple olmuştur. Pencerelerin kapatılmasından evvel güneş ışığından tam istifade edilemediği için sekiz kasnak penceresi, altı üst pencere, altı da alt pencere mevcut imiş. Cami revakları kendisine has türü ile Bulgaristan'da başka camilerde görülmeyen bir özelliğe sahiptir. Revakların orta gözleri dar ve yanları daha geniş olarak şekillenmiştir. Revakın iki direği eski bir yapıdan, sağ kubbesi dilimli kürevî, sol sekiz köşeli, orta ise eğik olarak kesilmiş tekne şeklinde yapılmıştır. Caminin kubbesinin hemen altında istalaktit figürleri kendine özel bir işçiliğiyle dikkat çekmektedir. Mihrap kısmının alçı işlemeleri mihrabın beş sıra süslemeli yaprak figürleri ile bağlanmıştır.

Maalesef bugün cami, birçok İslâmî esere uygulandığı gibi garip bir restorasyona kurban olmuştur. Mülkiyeti Müslümanlardan alınıp devlete geçen ve yıllardır restorasyon amaçlı kapalı duran caminin etrafı demir avlu ile sarılmıştır. Tarihî eser olarak ilân edilmişse de kubbenin üzerindeki çinkolar sökülüp ince bir çimento ile kaplanmıştır. Kaderine terk edilmiş bu camimizin en kısa zamanda mülkiyetinin Başmüftülüğe iade edilerek restorasyonu yapılıp hizmete acılmasını Cenâb-ı Allah'tan niyaz ediyoruz. Zira bugün Köstendil'in az sayıdaki Müslüman halkı ibadetlerini vakıf malı olan dükkânların üst katında Sofya Bölge Müftülüğünce oluşturulan mescitte ifa etmek zorundadırlar.

BULGARİSTAN'DA İSLÂM DİNİ VE KÜLTÜRÜ PANELİ BURSA'DA DÜZENLENDİ

Bursa'da bulunan Kur'ân Araştırmaları Merkezi (KURAV), Büyükşehir Belediyesinin desteğiyle Bulgaristan'da İslâm Dini ve Kültürü konulu bir ilmî etkinlik düzenlendi. 6 Mayısta gerçekleşen panelde Bursa Büyükşehir Belediyesi adına Meclis Üyesi Ahmet Hacıoğlu, KURAV adına Yrd. Doç. Dr. Süleyman Sayar selâmlama konuşmaları yaptılar. Etkinliğin organizesinde büyük emekleri olan ve paneli yöneten Prof. Dr. Recep Cici, Bulgaristan Müslüman Türk toplumu açısından dinin son derece önemli olduğunu vurugulayarak konuşmacıları tanıttıktan sonra İslâmî hizmetlerin durumunu aktarması için sözü Başmüftü Dr. Mustafa Hacı'ya takdim etti. Ardından Yüksek İslâm Şurası Başkanı Vedat S. Ahmed dinî ve kültürel hayatın tanziminde çok önemli bir rolü olan Medresetü'n-Nüvvâb'ı anlattı.
Panelin üçüncü konuşmacısı olarak Dr. İsmail Cambazov da Başmüftülük teşkilâtının geçmişiyle ilgili değerli bilgiler verdi. Panel sonunda ise Bulgaristan Türklerinin yetiştirdiği dava adamı Osman Kılıç, Bulgaristan Türklerinin dünü ve bugünü ile ilgili bilgiler, belgeler ve tahliller sunarak katılanları doyuan uzun bir konuşma yaptı.

YETİMLERİN YÜZÜ GÜLDÜ

Başmütülük Sosyal Hizmetler Dairesi her ay düzenli yardımlarıyla desteklediği yetimlerin, İstanbul Sultangazi Belediyesi ve Balkanlara Vefa Derneği'nin ortaklaşa düzenledikleri Uluslararası Yetim Buluşması Programına ikinci kez katılmalarını sağladı.
Programa ülkemizin farklı bölgelerinden 7-15 yaş arası toplam sekiz yetim çocuk katıldı. Bulgaristan'dan başka Suriye, Filistin, Afganistan, Burkina Faso, Bosna ve Hersek, Özbekistan, Azerbaycan gibi ülkelerden gelen yetimler de vardı. Eğlenceli, anlam yüklü ve bol hediyeli bir gezi yaşayan yetimlerimiz heyecan ve sevinçlerini gizleyemediler. Başmüftülük Sosyal Hizmetler Dairesi uzmanı Bahri İzzet ve bir velinin refakatinde ziyaretlerini gerçekleştiren yetim çocuklar son derece memnun olarak yurdumuza döndüler.

2017 YILI İÇİN NİSAB VE FİTRE MİKTARI

Yüksek İslâm Şurası nezdindeki Fetva Komisyonunun 3. 05. 2017 tarihinde Sofya'da gerçekleştirdiği oturumunda farklı konular görüşülmüş ve yöneltilen dinî sorulara cevap verilmiştir. Ramazan-ı şerifin yaklaşması sebebiyle Başmüftü Efendi riyasetindeki Fetva Komisyonu fitre ve zekât konusunu da ele almıştır. Bu konudaki komisyon kararı şöyledir:
- 2017 yılı için zekât nisab miktarı 5185,00 (beş bin yüz seksen beş) levadır.
- 2017 yılı için fitre miktarı kişi başı en az 5,00 (beş) levadır.

BAŞMÜFTÜLÜK İHTİYAÇ SAHİPLERİNE YARDIM ELİ UZATIYOR

Başmüftülük Sosyal Hizmetler Dairesi, bu yıl Ramazan öncesinde üçüncü defa ihtiyaç sahiplerine yardım etmek üzere kampanya düzenledi. „Şükretmek sende olanı paylaşmaktır" sloganıyla düzenlenen kampanya esnasında, daha önceki yıllarda da olduğu gibi, maddî yardım toplandı. Toplanan yardımlarla bazı muhtaç ailelerin temel gıda ihtiyacını karşılamak amacıyla Ramazan kumanyası dağıtılmaktadır. Böylece halkın uzattığı yardım elinin ihtiyaç sahiplerini bulması için Başmüftülük ve Bölge Müftülükleri hayırlı bir hizmet yapmış olmaktadır. Ramazan paylaşmaktır düsturu birçok Müslümanı fakirlere kumanya ve iftar vermek için harekete geçirmiştir. Böylece Ramazan daha güzel bir hale gelmektedir.

Правото на религиозно образование – възможности и проблеми

Най-силният фактор за изграждане и съхраняване на идентичността на мюсюлманите в България е образованието. Българската конституция гарантира съхраняването на етническото, религиозното и културното богатство. А една от целите, залегнали в Закона за образованието, е формиране на толерантност и уважение към идентичността, базираща се на етнос, култура, език и религия. Освен това се дава свобода на образование, всеки може да получи образование. Въпреки това ние имаме сериозни проблеми в образователната сфера: майчиният език на голяма част от мюсюлманското население е турски, но обучение на турски език не можем да си представим, а самото изучаване на турския е в предсмъртна агония. Докато изучаването на история, която също е конструиращ фактор на идентичността, не може да се освободи от предразсъдъците.

Можем да твърдим, че при религиозното обучение сме по-оптимисти. Но и там нещата са далеч от задоволителното... Защото, макар и нормативно уреден и от 15 години да се изучава избираемо, днес изучаващите предмета „Религия–ислям" не надвишават 3000... Причините за това са няколко: недостиг на преподаватели, недостатъчно финансово обезпечаване от държавата, но най-вече негласното възпрепятстване на изучаването на предмета от страна на структурите на Просветното министерство или директорите на училища. Добавете към това и непукизма на нашата общност...

Една от най-ценните ни придобивки в прехода към демокрация е Висшият ислямски институт в София. Той е водещ фактор в предаването на достоверното знание и превенцията пред крайностите. Той е ценно съкровище за обществото и държавата ни. Но вижте, че откритият с решение на Министерския съвет институт, целейки да съхрани и развие постигнатото в Европейския съюз, не може да получи акредитация за висше училище. Независимо че са направени някои стъпки от наша страна, държавните люде не могат да намерят политическа воля за издигане качеството на това просветно огнище. От 15 години не се разрешава построяване на сграда, която е предусловие за акредитацията. Така от 15 години маршируваме на място...

Но има надежда, докато свят светува... Въпреки тези негативни моменти Висшият ислямски институт всяка година подготвя десетина младежи. Освен това трите средни духовни училища и Коран-курсовете крепят нашите надежди. Ето затова е наша отговорност да учим в тези училища и курсове; ако вече сме на години, да обучим в тях децата или внуците си. Ако ги нямаме, да поощрим децата от обкръжението ни. Ако и това не можем, поне да подкрепим материално образователните дейности.

Рамазанът е месец на промяна и нови стъпки...

Ведат С. Ахмед

Брой 6 (270)
Май 2017
Година XXV

ISSN: 1312-9872

Издател
МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание
Месечно, периодично

Редакционна колегия
Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип
Доц. Ибрахим Ялъмов
Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Кадир Мухаммед
Мурад Бошнак
Мухаммед Камбер

Технически редактор
Салих М. ШАБАНОВ

Контакти
София 1000
ул. „Братя Миладинови" 27
Списание „Мюсюлмани"

Представителства
Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:
Sky Print

Абонаментни цени
Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

СЪДЪРЖАНИЕ

02 За вярата, знанието и невежеството
04 Имамлъкът не е само в джамията, а навсякъде
05 Религиозното предание или разумът?
06 Гордост е да бъдеш възпитаник на Духовното училище в Русе
08 От учениците на учителката Гюнел Ебазерова
09 Решения на Комисията по фетва към Висшия мюсюлмански съвет
10 Образователният подход на Пратеника (с.а.с.)
12 Балю и цената на дженнета
14 За едно стабилно и здраво семейство
16 „Нови тенденции в общественото и религиозното мислене на българските мюсюлмани" на доц. Ибрахим Ялъмов

За съдържанието на публикациите отговорност носят авторите им, а за обявите и рекламите – рекламодателите. • Уважаеми читатели, поради наличието на цитати от Свещения Коран и хадиси на страниците на списанието Ви молим да не го хвърляте на земята.

РАЗГОВОР С ШУКРИ ХОДЖЕВ – ИМАМ-ХАТИБ НА С. БРЪЩЕН:

ЗА ВЯРАТА, ЗНАНИЕТО И НЕВЕЖЕСТВОТО

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ: ЮЗЛЕМ ТЕФИКОВА

Г-н Ходжев, може ли да се представите накратко?

Казвам се Шукри Ходжев, от с. Късак, Смолянска област. Средното си образование съм завършил в Средно общообразователно духовно училище – гр. Русе, а висшето – във Висшия ислямски институт в София. Семеен съм, с две деца. От 2008 година съм имам в с. Брънщен, Смолянска област.

Как станахте имам? Кое Ви накара да изберете този път?

Избрах да бъда имам още от мига, в който започнах да уча в религиозните ни училища. Все пак това знание, което съм натрупал през всичките тези години, трябва да го оползотворя и мисля, че чрез тази длъжност, която ми е поверена, мога да предам всичко, което съм научил. Защото едно от нещата, за които ще се отчитаме пред нашия Създател в съдния ден, е как сме оползотворили знанието, което сме имали.

Какви са според Вас проблемите на съвременния мюсюлманин?

Проблемите на съвременния мюсюлманин са много. Според мен най-големият от тях е непознаването на собствената религия. Най-вече непознаването на Аллах Теаля. И от това невежество произлизат всички останали проблеми. Затова е нужно всички заед-

но да просвещаваме нашите братя и сестри по вяра, да им разясняваме, да ги предпазваме от тези дела, които са пагубни за вярата ни.

Някои от мюсюлманите практикуват неща, които ги няма в религията. Как се стигна дотук? Незнанието ли е причина за всичко това?

За съжаление, много мюсюлмани в нашата Родина практикуват обичаи и традиции, които са в разрез с Корана и сюннета. И разбира се, причината е невежеството. Затова виждаме как голяма част от нашата общност разчита на всякакви врачки, на псевдоходжи, обикалят около гробове... А ако нашите братя и сестри по вяра познават Аллах Теаля и знаят как да се уповават на Него, никога няма да изпаднат в душевни кризи и няма да изпитват нужда от тези порочни и опасни за вярата неща.

„Нима са равни онези, които знаят, и онези, които не знаят?", пише в Корана. Смятате ли, че науката е щит срещу злото?

Не са равни и няма как да са равни знаещият и незнаещият. Затова не само в този айет, а и в много други айети се подчертава значението на знанието за просперитета на човека не само в този свят, но и в отвъдния. Знаещият мюсюлманин познава Създателя си, знае как да Му служи искрено. Знаещият мюсюлманин знае какво го очаква след земния живот и затова усилено се подготвя за този миг. Знаещият мюсюлманин познава врага си – шейтана, и се предпазва от неговите капани. Знаещият мюсюлманин знае задълженията си към братята и сестрите си по вяра и затова той притежава добър характер. Познава опасните пороци и знае как да се предпази от тях, затова той не лъже, не краде, не завижда.

Какво четете Вие? Какви четива препоръчвате на младите хора?

Чета всякаква литература, но разбира се, основно ислямска. Препоръчвам на младежите, и не само на тях, да четат повече ислямска литература, да не разчитат на интернет и особено на фейсбук. Защото паралелно с достоверното и полезно знание има много недостоверно и вредно. Препоръчвам хартиените книги. В България вече имаме доста издадени книги, както и списание, което излиза всеки месец.

Благодаря Ви за отделеното време. Има ли нещо, което бихте искали да добавите?

И аз Ви благодаря. Последно, искам да кажа на всички мои братя и сестри по вяра – четете колкото се може повече, по възможност всеки ден, дори да е малко, но да е редовно. Аллах Теаля обича тези, които търсят знания и ги прилагат на практика.

ИНТЕРВЮ С ЕКРЕМ ХОДЖЕВ ВАИЗ И ИМАМ НА ГР. КРИЧИМ:

ИМАМЛЪКЪТ НЕ Е САМО В ДЖАМИЯТА, А НАВСЯКЪДЕ

▶ ***Г-н Ходжев, бихте ли се представили накратко?***

Казвам се Екрем Мустафов Ходжев от гр. Кричим. Роден съм през 1988 г. в гр. Пловдив. Средното си образование завърших в родния си град – в ПГХТТ (Професионална гимназия по хранителни технологии и техника), със специалност инсталационен техник със засилено обучение на немски език. През 2013 г. завърших Висшия ислямски институт в гр. София. Живея в гр. Кричим, в настоящия момент съм ваиз към Районно мюфтийство – Пловдив, и имам на гр. Кричим. Женен съм, с едно дете.

▶ ***Как станахте имам? Кое Ви накара да изберете този път?***

Преди да стана имам, работих като монтажник на хладилни витрини в едно предприятие в гр. Кричим, същевременно играех и в местния театрален състав като артист. Честно казано, не съм мислил никога, че ще стана имам, поради причината, че не съм бил практикуващ мюсюлманин. С исляма се запознах в Англия, докато работих на една автомивка. Шефът ми беше практикуващ мюсюлманин и притежаваше много добър характер, което ме накара да се замисля върху религията.

Първоначално си взех религиозни книги и реших да се информирам, защото и аз, и шефът ми бяхме мюсюлмани, но същевременно съвсем различни в изпълнението и разбирането на религията. След като се прибрах в България, реших да посетя местната джамия. След време започнах да си отговарям на въпросите относно религията, както и лека-полека започнах да изпълнявам и повелите на Аллах Теаля. Разбирайки и практикувайки исляма, с помощта на местния имам и подкрепата на родителите ми, реших да се запиша във Висшия ислямски институт. Когато отидох в Института, аз не знаех, че има младежи, които четат Корана, съдейки по самия себе си. Не знаех, че има религиозни предмети като тефсир, акаид, хадис и др. Най-интересното ми беше, че за първи път видях хафъз. Благодарение на преподавателите, които бяха добър пример, и знанията, които получих от тях, реших да стана имам.

▶ ***Когато се говори за професия, хората се сещат за учители, лекари, програмисти, инженери и т.н. Но това, което Вие работите, все пак е малко по-специфично. В него се съдържа и чиновничество, т.е. в определени часове от деня имамът е длъжен да бъде в джамията. Но какво става след това? Свършва ли службата му след ятсъ намаз?***

Имамът няма лукса да има определено работно време, защото имамлъкът не е само в джамията, а навсякъде. Той е пример за обществото. Погледнато реално, имамлъкът е над всички професии, защото всеки един от обществото, по една или друга причина, има отношение с него. Или казано с други думи, вратата на имама винаги трябва да е отворена за всеки и по всяко време. След нощния намаз той е имам и в дома си.

▶ ***Нека да поговорим малко за хората от региона, в който работите.***

Районът, в който съм имам, е доста колоритен, живеят мюсюлмани от различни етноси. На ба-

зата на процент от населението посещаващите джамията са малко. Имайки по-обширен поглед към район Пловдив, мога да кажа, че положението навсякъде е едно и също, с малки корекции в някои райони или села, в които имамът е работил усърдно, тогава резултатът е явен.

▶ *От колко време изпълнявате тази мисия? Какво Ви мотивира?*

От две години и половина съм ваиз-имам. Преди това бях секретар в Районно мюфтийство – Пловдив, около година и половина. Най-голяма мотивация за мен са децата от Коран-курса. Защото и в най-отчаяния момент едно дете може да те накара да погледнеш нещата от друга гледна точка. Децата са чисти и искрени във всичко. Те зареждат човека.

▶ *С какви проблеми се сблъсквате в работата си? Как Ви приемат хората?*

Един от големите проблеми е разбиването на табутата в мюсюлманската общност, или наложилите се изкривени религиозни познания. Има голяма смесица от обичаи и религия, при което обичаите надделяват. Лично за мен сегашните имами са като защитниците във футболния отбор, ние сме отговорни да възпитаме подрастващата младеж, за да може след нас те да изнесат топката напред и да се постигне очакваният резултат, т.е. правилното разбиране и изпълнение на религията.

▶ *Защо да не говорим и за заплати? По медиите се води дебат за заплатите. Каква е ситуацията при имамите? Доволни ли са те от заплатите си?*

Всеки, който иска да стане имам, трябва да е наясно с едно – че истинското възнаграждение на имама ще е в съдния ден. Имамът борави с душата, а не с парите.

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ: ЮЗЛЕМ ТЕФИКОВА

РЕЛИГИОЗНОТО ПРЕДАНИЕ ИЛИ РАЗУМЪТ?

МУХАММЕД РАМАДАН
ИМАМ

До истинския ислям се достига, съчетавайки религиозните предания (айет или хадис) с разума. Затова, както преданията не могат да помогнат на онзи, който е изгубил разума си, т.е. способността си да мисли и разсъждава, така и разумът не може да помогне на онзи, който е изоставил работата с религиозните предания. Със загубата на едно от тези две неща изчезва и възможността за достигане до истината.

Ако на пръв поглед разумът и преданията си противоречат, то в този случай се дава предимство на преданието над разума, защото преданието е знанието на съвършения Творец – Аллах, а разумът е знанието на несъвършеното създание – човек!

Разумът е като погледа, а преданието е като светлината. Не може да се възползва зрящият от зрението си, ако се намира в пълен мрак, без светлината. Не може да се възползва и разумният от своя разум без откровението (вахий).

От светлината се възползва окото, а от низпосланото се възползва разумът. Допълвайки се взаимно разумът и религиозното предание, се достига до напътствието и предвидливостта така, както утрото се изяснява с идването на зората.

„Нима онзи, който бе мъртъв и го съживихме, и му отредихме светлина, да върви с нея сред хората, е подобен на онзи, който е в тъмнините и не ще излезе оттам? Така се разкрасява за неверниците онова, което вършат.“ (ел-Енам, 6: 122)

Но човек не би могъл да научи подробностите за своя Господар, осланяйки се само на разума, освен чрез низпосланото на Неговия Пратеник (с.а.с.), така, както не е възможно да достигне до Аллах, освен чрез преданията, в противен случай той е в тъмнина.

Затова Аллах Всевишния повелява: ***„Аллах е Покровителя на вярващите. Той ги извежда от тъмнините към светлината. А сатаните са покровители на невярващите. Те ги извеждат от светлината към тъмнините. Те са обитателите на огъня, там ще пребивават вечно“*** (ел-Бакара, 2: 257).

Така, както яркостта е една, дори да има различни разновидности (огън, светлина), така и низпосланото е едно, дори да се различава по вид (Коран, сюннет).

Ненапразно Аллах Теаля е повелил: ***„О, вярващи, покорявайте се на Аллах и се покорявайте на Пратеника...“*** (ен-Ниса, 47: 59).

Подчиняваме се на това, което е заповядал Аллах или е забранил, и вярваме в онова, което е известил. Ако узнаем мъдростта от това – вярваме, ако не я узнаем – вярваме и се подчиняваме, защото не всяко рационално нещо може да бъде достигнато от всеки разум.

Някои хора казват: „Не вярвам, освен в онова, което го възприема моят разум, а онова, което не го възприема, не вярвам в него“. Такъв човек поставя на преден план разума над преданието. Но това, което разумът не го разбира, не означава, че то не съществува.

Разумът има предел така, както и зрението има такъв. Което не означава, че с предела на зрението свършват вселената и създанията.

ГОРДОСТ Е ДА БЪДЕШ ВЪЗПИТАНИК НА ДУХОВНОТО УЧИЛИЩЕ В РУСЕ

Ширин Мюстеджеб и Сонер Шефкъ са ученици от 11. клас в Духовно училище – гр. Русе. Двама смели млади хора, които живеят пълноценно. Срещнах ги в София. Бяха на един семинар, организиран от Главно мюфтийство. Ширин е от гр. Кубрат, а Сонер – от силистренското село Листец. Докато говорех с тях, докато ги опознавах повече, нещо в мен сякаш започна да расте и расте... Какво ли? Вярата ми в младите и в успеха, защото, ако един младеж каже „Мога!", той успява. Примерите стояха пред мен!

В осми клас Сонер започнал да се интересува от религиозни теми. Докато търсел материали по темата, случайно попаднал на сайта www.grandmufti.bg. Видял, че има Духовно училище (имам-хатиб) в гр. Русе. Поинтересувал се и потърсил още информация, успял да се свърже с училището, след което решил да кандидатства там. И успял. Съвсем сам!

Ширин научила за училището от своя приятелка. Както казваме по навик, съвсем „случайно". Изживяла е един от онези моменти, които показват, че всъщност в живота няма случайности. „След пети клас една приятелка ми разказа за Духовното училище в Русе. Аз все исках да се науча да чета Корана, обаче никой у дома не четеше. Семейството ми не се интересуваше много от тези неща. В нашия край нямаше и Коран-курсове. И аз реших да уча в Духовното училище в гр. Русе. След като завърших осми клас, понеже е далече от дома, в началото семейството ми не разреши, но после го приеха."

Питам Ширин: „Какво очакваше и какво намери?". Първите й впечатления са малко тъжни: „Очаквах всички да са добри и мили. Но не бяха". Появява се кратка мълчалива пауза. Очите на Ширин гледат така, сякаш са открили една истина. Но в същото време излъчват и решителност. Защото хората са като цветовете, съществуват чрез противоположностите си.

Също като добротата, която се крие във всяка човешка душа, но понякога е нужно да се открие и „изкара на светло".

Обръщам се към Сонер: „А ти, Сонер, какво очакваше, какво намери?". „Аз очаквах всички да са много религиозни, но не бяха, нямаше много голяма разлика с другите училища."

При тези думи се сещам за един откъс от „Месневи" на Руми: „И двата вида тръстика растат в една и съща вода, но едната е пълна със захар, а другата – празна".

Исках да опозная по-отблизо тези младежи, които въпреки трудностите, като много други техни приятели и връстници, бяха решени да продължат напред.

„Добре, казах, но какво е да учиш в духовно училище? Има ученици, които се срамуват да признаят, че учат в духовно училище. Вие изпадате ли в такива ситуации?"

„Не – отговаря Ширин. – Да учиш в духовно училище, е нещо хубаво, Аллах не го дава на всеки. Да, някои ученици се срамуват, но аз се гордея с това."

„Виждам го като възможност – казва Сонер. – Харесва ми да съм ученик в това училище, това ме прави „специален".

Питам ги с какво се занимават извън училище. Сонер взема допълнителни уроци по арабски език, биология и химия. Ширин обича да се развива, да търси информация, да чете. Тя е от тези, които вярват, че интернет може да бъде полезен.

През това време научавам, че Сонер има свой Ютуб канал.

„Обичам да говоря пред хората. Това е от най-любимите ми занимания. Преди това съм се занимавал с футбол, бях модел, участвах в танцови състави. Но след като започнах да уча в духовното училище, след като се запознах с духовността, пожелах да направя нещо за исляма. Знам, че младежите предпочитат да гледат и слушат, вместо да четат. Затова реших да създам свой Ютуб канал. Видях, че има доста Ютуб канали, но такива за религиозни теми нямаше много. От 2014 година досега публикувам клипове на религиозна тематика в своя Ютуб канал „Soner Şefkı". Обаче започнах да публикувам редовно през 2017 година."

Преди да успея да го попитам „С какво друго се занимаваш?", Сонер продължава: „Обичам и да пиша. Пиша стихове и есета. Имам проект за книга, обаче го отлагам във времето, нека да отлежи малко. Занимавам се с дистрибуция на книги. Помагам в това някои книги да достигнат до хората безплатно".

Същевременно Сонер е и председател на Ученическия съвет. Не спира и през лятото, преподава в Коран-курсовете на три села.

„Но кога намираш време за учене?" – питам с изненада. Смее се и продължава: „През свободното си време". Но с гордост заявява, че е един от отличниците в средното училище.

Ширин ще продължи образованието си в Русенския университет, но не е решила още каква специалност ще запише. Сонер иска да следва в две висши учебни заведения: „Фармацевтика във Варна и теология във Висшия ислямски институт в София. Искам да отворя аптека и да публикувам книги...".

Те сега са в средното мюсюлманско училище в Русе и като всички останали ученици се готвят за дългия житейски път, който стои пред тях. Но с една разлика. Ще извървят този път със съзнанието и гордостта, че са възпитаници на Духовно училище – гр. Русе.

Успех, Ширин!

Успех, Сонер!

МЕРВЕ АЗИЗ

От учениците на учителката Гюнел Ебазерова

Буквите, Учителко, се изписваха трудно. Ръката, която хвана детската ръка и му помагаше да пише букви една по една. Детето е първи клас. Плахо поглежда учителката си: „Госпожо, не става". Но Учителката вярва в детето. „Ще можеш" – му казва и детето започва да вярва и да пише букви една след друга. Така изписва цялата азбука и започва да чете. Четири букви е изписала учителката: ВЯРА. Метафора, ще каже някой, тук има загуба и скръб. Но най-важното, което е дала госпожа Ебазерова на учениците си, е вярата. Показала е, че с нея човек може всичко. И най-вече – да бъде добър!

Гюнел Ебазерова е дългогодишна преподавателка в ДУ „Нюввабˮ – гр. Шумен. От 10 септември 1992 година преподава физика и математика в ДУ „Нюввабˮ. За тези 25 години е преподавала на десетки ученици, изпратила е десетки випускници. На 21 април 2017 година учителите и учениците в „Нюввабˮ получават скръбна вест. Госпожа Ебазерова е починала. Тук публикуваме спомените на част от учениците на госпожа Ебазерова.

„Тя ни беше ясно слънце в мрачен ден. Заедно преодолявахме трудностите. Когато паднем, тя ни подаваше ръка и така се издигахме на върха. Г-жа Ебазерова не беше само наша учителка, а ни беше като майка, която се грижеше за нас и ни показваше правилния път" – Зекия Исмаил, Берна Стефанова (ученици от 10. клас в ДУ „Нюввабˮ).

„За мен тя не беше само учителка, а нещо много повече. Беше като майка, като баща, като близък приятел. Винаги заставаше до нас. Подкрепяше ни. С госпожа Ебазерова си отиде и една част от мен. В спомените ми винаги ще остане като един добър човек. Никога няма да забравя усмивката й. Винаги беше засмяна" – Айше Алиосманова (випуск 2010).

„Сякаш излъчваше светлина около себе си, имаше голямо сърце, в което имаше място за всички нас. Никога няма да я забравим" – Тунджай Байрамали (випуск 2009).

„Когато бях малка, хората около мен и близките ми ме питаха „Каква ще станеш, като пораснеш?". И аз им отговарях: „Ще ставам учителка". Тогава не знаех какво значеше училище и какво е учител. Това продължи до момента, в който станах Ваша ученичка. Тогава вече знаех какво е да бъдеш учител. Разбрах, че тази професия е различна от всички останали професии, разбрах, че тя е най-добрата и най-достойната от всички професии на света. Защото Вие още от първия учебен ден влязохте в класната ни стая като едно слънце. Насочвахте ни по житейския ни път. Бяхте много всеотдайна, обичахте всички ни. Възхищавах се на знанията и търпението Ви. Към всички ученици се отнасяхте така, сякаш бяха Ваши собствени деца. Когато имахме някакъв проблем, забелязвахте го първо Вие и търсехте начини за решение на проблема. След семейството ми Вие станахте човекът, който ме научи на най-много неща. Вие ни насочихте към правилното, положихте усилия, за да успеем. Иншаллах, и аз ще бъда добра учителка като Вас. Учителка, която учи на добро и дава красив пример. Винаги ще Ви носим в сърцата си. Аллах да ви дари с дженнет, Учителко любима!" – Виждан Севгин (випуск 2010).

Решения на Комисията по фетва към Висшия мюсюлмански съвет

Комисията по фетва към Висшия мюсюлмански съвет на заседанието си, проведено на 3 май 2017 г. в София, разгледа редица въпроси и излезе със следните становища:

Бисмилляхиррахманиррахим

1. КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ВРЕМЕТО ЗА САХУР?

Времето за имсак е феджр-и садък (истнска зора). То се определя на базата на хадис на Пратеника (с.а.с.), в който се казва, че може да се яде, докато се чуе езанът на Билял (р.а.), а не езанът на Абдуллах бин Умму Мектум, който бил по-рано. Появата на истинската зора е времевата граница, при настъпването на която се забранява храненето и се позволява изпълняването на намаза (сабах намаз). Неправилно е да се яде след чуване на езана. Времената в таквимите (календарите) на Главно мюфтийство са изчислени на тази база. Т.е. с навлизането на времето за имсак, посочен в таквимите, се прекратява сахурът и започва говеенето оруч.

2. КАКВА Е СТОЙНОСТТА НА НИСАБА ЗА ЗЕКЯТ И НА ФИТРЕ ЗА РАМАЗАНА НА 2017 Г.?

Стойността на нисаба за рамазана на 2017 г. е 5185 (пет хиляди сто осемдесет и пет) лева.

А фитре (зекят-ул-фитр) за календарната 2017 г. остава 5 (пет) лв.

3. КАКЪВ Е ХУКУМЪТ ЗА (ПОСТАНОВЛЕНИЕТО) НА ИСЛЯМА ЗА ЖЕНИТБАТА?

Ислямският хукум за женитбата може да се променя в зависимост от обстоятелствата, в които се намират хората. Мухаммед (с.а.с.) е повелил да се бърза по отношение на женитбата. В днешно време женитбата трябва да се извършва веднага след навършване на пълнолетие, което единствено може да спаси младите от моралния упадък на нашето съвремие. Неправилно е да се изчаква решаването на определени финансови и социални въпроси, които нямат горна граница. Още повече, в Коран-и Керим относно този въпрос Аллах Теаля повелява: „И встъпвайте в брак с несемейните от вас и с праведните от робите и робините ви! Ако са бедни, Аллах ще им даде от Неговата благодат. Аллах е прещедър, всезнаещ. Които нямат средства да встъпят в брак, нека се въздържат, докато Аллах им даде от Своята благодат!...“ (ен-Нур, 24: 32–33).

Една от основните цели на женитбата според исляма е създаването на поколение. От тази гледна точка сключването на брак в по-млада възраст е важно, тъй като в напреднала възраст се увеличава вероятността да се появи проблем с репродуктивността.

4. КАКЪВ Е ХУКУМЪТ ЗА ПРАВЕНЕ И НОСЕНЕ НА МУСКА?

Широко разпространена практика е правенето и носенето на муска (амулет) да се свързва с очакването на помощ от нея, а не от Аллах, Който помага или дава изцеление. Изхождайки именно от това, че мускаджийството изкривява убеждението – хората вместо да разчитат на Аллах, се уповават на муската – носенето и писането на муски е забранено. Доказателство за това е ислямското правило: „Всяко нещо, водещо до харам, подлежи на забрана“. Друга причина за това становище е фактът, че мускаджийството е причина ислямът да се асоциира с езичеството и ритуалите му. Още повече че хората в България, занимаващи се с тази дейност, в повечето случаи нямат необходимата религиозна подготовка и компетентност.

В исляма съществува лекуване чрез четене на Коран-и Керим, което не е специално за никого от мюсюлманите. Всеки, който може да чете Корана правилно, би могъл да чете с цел намиране на цяр за себе си или за другиго. Важни в случая са искреността и праведността в делата.

5. КАКЪВ Е ХУКУМЪТ ЗА „ГЛЕДАНЕ НА КИТАП/КНИГА“, ГАДАЕНЕ ИЛИ ЯСНОВИДСТВО?

Гадаенето или ясновидството, което е известно и като „гледане на китап/книга“, е категорично забранено. Неведомото (гайб) е непонятно за хората. Затова гадаенето е един от най-големите грехове (кебаир).

Аллах Теаля знае най-добре!

ОБРАЗОВАТЕЛНИЯТ ПОДХОД НА ПРАТЕНИКА (С.А.С.)

Д-Р СЕФЕР ХАСАНОВ
ПРЕПОДАВАТЕЛ ВЪВ ВИИ

Всевишния Аллах в скъпата си Книга казва: ***„Кълна се, че винаги е имало за вас в Пратеника на Аллах пример за подражание във всяко отношение“.*** Един от най-важните въпроси, които касаят човешкото битие, е въпросът за образованието, тъй като има две състояния, неизбежни за всеки човек: да се учи и да учи другите. От самата си поява на бял свят човек се учи, за да учи другите. Човек се влияе, за да влияе. Но каква е мярата, къде е шаблонът, от който човечеството има нужда, за да има правилно образование? Несъмнено за мюсюлманина това е Пратеника на Аллах (с.а.с.).

Може да разгледаме образователния подход на Пратеника на Аллах (с.а.с.), изграден върху пет основни принципа: милостта, обичта, търпението, скромността и съобразителността. Неслучайно Всевишния Аллах в Свещения Коран казва: ***„Ние не те изпратихме освен от милост към световете“.*** Следователно най-яркото качество в личността на Пратеника на Аллах е милостта – инструмент за възпитание. В хадиси той казва: *„Който не се смилява, не ще получи милост“* и *„Наистина Аллах обича от рабите си милостивите“.* Свидетели сме, че и в най-трудните моменти от живота си е проявявал милост. Във връзка с битката при Ухуд, когато една част от последователите му не се подчиняват на повелята му и в резултат на това загиват седемдесет души от най-близките му, Всевишния Аллах казва: ***„И единствено с милост от Аллах ти се смекчи към тях, а ако беше груб и коравосърдечен, щяха да се разпръснат от около теб“.*** Така че милостта е най-силният фактор за продължителността на образователния процес, както в семейството, така и в училището.

Вторият основен принцип е обичта. Знаем, че хората в своите действия се влияят от два фактора: от обичта и от страха. От поведението на Пратеника на Аллах (с.а.с.) разбираме, че силата на исляма, силата на посланието, с което Аллах го е изпратил, е в обичта, с която винаги е възпитавал хората около себе си. Пример за това е случаят, когато се обръща към близкия си сподвижник Муаз б. Джебел, хващайки го за ръката, с думите: *„Ей, Муаз, кълна се в Аллах, че наистина те обичам, и те съветвам да не забравяш след всеки намаз да казваш: „О, Аллах, помогни ми да Те споменавам, да Ти благодаря и да Ти служа както подобава“.* Също така, наблягайки на този принцип, казва: *„Когато някой от вас обича друг, нека му го каже. Един учител никога не трябва да таи обичта в сърцето си и да лишава учениците от чудодейната ѝ сила, тъй като тя е пътят, по който най-бързо се предава възпитанието“.* Както се вижда от този хадис, Пратеника на Аллах е хванал сподвижника за ръката и му е казал: „Наистина те обичам“. Свидетели сме, че в образователния си модел, без значение за кой от споменатите принципи става въпрос, той винаги е използвал

два езика: езика на поведението и езика на думите. Следователно един добър учител трябва да използва и двата езика – и на поведението, и на думите, без да има противоречие между тях. Затова Пратеника на Аллах, когато е говорел за скромност и обич, винаги е бил първият пример за това.

Третият важен принцип в образователния подход на Пратеника е търпението, като алтернатива на гнева. Във връзка с това той казва: *„Силният не е силният в борбата, а единствено сдържащият се в момент на гняв“.* Мухаммед (с.а.с.) именно с търпението си е привличал хората като магнит около себе си. В случаите, когато не се касае за забрана в религията, винаги е бил снизходителен относно грешките, като за някои неща се е правел, че не вижда и не чува. В този смисъл могат да бъдат разбрани думите му: *„От красотата на вярата на един човек е да изоставя онова, което не го засяга“.* Също така, когато са го обиждали, никога не е отмъщавал заради егото си. Веднъж един бедуин идва при Пратеника (с.а.с.) по време на раздаване на военна плячка, хваща го за яката и му казва: „Ей, Мухаммед, бъди справедлив!“, при което Омер б. Хаттаб посяга към меча си, а Пратеника на Аллах го възпира и с усмивка на лицето казва: „Дайте му!“. По този начин хората около Мухаммед (с.а.с.) са успели да разберат същността на религията, същността на обичта към Аллах. Както отново се вижда, той винаги е говорел с поведение и думи.

Четвъртият елемент е скромността. Както се описва в някои хадиси, Пратеника (с.а.с.) е бил скромен до такава степен, че хората, които за първи път се срещали с него, до последно не знаели кой е той, тъй като поради скромността си се губел сред другите. Затова някои влизали в джамията и след като се оглеждали, питали: „Кой е Пратеника на Аллах?“. Повечето са разбирали кой е едва впоследствие, когато виждали невероятната обич на околните към него. Също не е разрешавал и да го хвалят, освен в случаи на благодарност за нещо. В този смисъл е казал: *„Не ме превъзнасяйте така, както християните превъзнесоха Иса, сина на Мерйем!“.* Друго доказателство за скромността му е, че когато починал, не оставил почти нищо, не защото нямал, а защото всичко раздавал. Пример за това е случаят, при който веднъж, след като бил заклал курбан и оставил на съпругата си Айше да го раздаде, когато се прибрал, я попитал какво е направила с месото, а тя му отговорила, че е раздала всичко и е останала само една плешка за тях, при което казал: „Значи е останало всичко с изключение на една плешка“, т.е. истински остава това, което е раздадено за Аллах. Така че, както се вижда, силата на скромността се крие в нейното приложение.

Последният, пети, принцип е съобразителността. Пратеника на Аллах (с.а.с.) е бил най-съобразителният човек. Добрият учител е този, който се съобразява с положението на хората около себе си. Във връзка с това Мухаммед (с.а.с.) казва: *„На нас, пейгамберите, ни беше повелено да се обръщаме към хората така, както разбират“.* Затова и с децата говорел по детскиму – на езика, на който разбирали. Дори има случаи, когато при него идвали бедуини и той говорел на техния диалект, за да се чувстват по-близки и по-свои. Също така никога не прекъсвал хората, докато говорели, освен в случаите, когато влизали в грях или казвали нещо, противоречащо на истината. Колкото до подхода му към хората, които се обръщали към него за съвет, той винаги вземал под внимание положението им. В тази връзка се споменава, че когато хората идвали при него за съвет, на всеки давал различно наставление. Така на един, който дошъл и се обърнал към него с думите: „Посъветвай ме!“, казал: *„Не се гневи“*, а на друг, който отправил към него същата молба, отговорил: *„Пази се от Аллах, където и да се намираш, последвай злото с добро и проявявай към хората добър нрав“.* Така че, както лекарят предписва на всеки болен лечение според болестта му, така и Пратеника на Аллах се съобразявал с положението на събеседниците си. Друг пример за съобразителността му е, че когато говорел или общувал с някого, човекът оставал с впечатление, че Пратеника (с.а.с.) го обича повече от всички останали. Това е истинският учител! И несъмнено извисяването на ученика до това състояние да обича учителя си и да се чувства обичан от него, при което отваря докрай вратите на сърцето си за всичко от него, е резултат от милостта, обичта, търпението, скромността и съобразителността на човека, взел за пример Мухаммед (с.а.с.).

БАЛЮ И ЦЕНАТА НА ДЖЕННЕТА

ДЖЕМАЛ ХАТИП
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ИЗДАТЕЛСТВО“

Живял някога славен султан, който имал две дъщери.

Адиле била мила и добра, а Асийе – горделива и завистлива.

В колиба, скрита в едно от кьошетата на султанската градина, живеел беден градинар заедно с жена си и своя единствен син – Балю, който от рождение бил болен и въпреки че вече бил голям момък, той все още се държал като седемгодишно дете. Родителите му по цял ден се трудели в градината, а той скачал около тях и играел в калта.

Един ден Балю построил къщичка от кал и тъкмо се готвел да направи още една до нея, при него дошла Адиле – голямата султанска дъщеря. Навела се над калената къщичка и попитала:

– Каква е тази красива постройка, Балю? За мен ли я направи?

– Дженнет – отвърнал той. – Искаш ли да бъде твой? Но трябва да си го купиш.

Дженнет с пари не се купува. Дженнетът и неговите дворци се печелят единствено с праведни дела и добри отношения към хората...

– И колко струва той? – попитала девойката.

– Истинският дженнет с пари не се купува, но ако искаш моя, продавам го за десет гроша.

Адиле била състрадателна девойка и без да се замисли, извадила от кадифената си кесийка десет гроша и ги дала на Балю, а той, радостен и весел, се запътил да се похвали на своите родители.

А Адиле, след като се порадвала още малко на калената колибка, я оставила там и се върнала в бащиния дворец. Вечерта, след като си легнала и заспала, тя сънувала, че е в дженнета, а там дженнетските девойки – хурии, я завели пред един великолепен дворец, построен от изумруди и други скъпоценни камъни, и я поканили да влезе в него. И когато попитала чий е този дворец, хуриите ѝ отговорили, че това е дворецът, който тя е купила от Балю. Зарадвала се девойката и влязла в двореца си, но тъкмо тогава се съмнало, петлите започнали да кукуригат и тя се събудила.

Първото нещо, което направила Адиле, било да разкаже своя сън на сестра си Асийе, която, както вече знаете, била много горделива и завистлива. След като чула съня на

своята сестра, Асийе веднага се преоблякла и слязла в градината на двореца, за да търси бедния Балю. Открила го на същото място да прави нова къщичка от кал.

– Ей, Балю! – захванала тя. – Вчера си продал дженнет на моята сестра. Веднага искам да построиш и за мен един и нека моят да бъде по-хубав от този на Адиле...

– Дженнет с пари не се купува – казал той. – Но ако искаш новата ми калена къщичка, ще ти я продам. Но тя е по-широка и по-хубава от тази на Адиле, затова трябва да платиш повече от нея. Дай ми дванадесет гроша и тя е твоя.

Асийе се ядосала и подигравателно рекла:

– Как смееш да искаш от мен за тази купчина кал дванадесет гроша? Та не е ли тази градина и всичко в нея на баща ми?! Вземи тези два гроша и се скрий от очите ми, иначе бой ще ядеш!

Уплашил се Балю, взел двата гроша и със сълзи на очи се запътил към бащината колиба. А Асийе побързала да се върне в двореца и веднага легнала да спи, за да види колкото се може по-бързо мястото си в дженнета.

Когато заспала, тя наистина видяла себе си в дженнета, стояла пред същия красив дворец, за който вече била чула от сестра си. Зарадвала се много и се затичала да влезе в него, но дженнетските хурии я спрели и казали:

– Това не е твоят дворец, Асийе. Това е дворецът на сестра ти Адиле. Твоят дворец е ей там. – И й показали една колиба, построена от златна слама и изумруден бамбук.

Асийе много се учудила и казала:

– Но калената къща, която купих от Балю, беше много по-голяма и хубава от тази на сестра ми! Защо на мен давате такава малка колиба?

Тогава обитателите на дженнета отвърнали:

– Да, така е, Асийе. Но Балю не ти ли каза, че дженнет с пари не се купува. Дженнетът и неговите дворци се печелят единствено с праведни дела и добри отношения към хората...

Разплакала се Асийе и тъкмо понечила да си тръгне, утрото настъпило, петлите отново закукуригали и тя се събудила със сълзи на очи. Станала веднага от леглото и отишла право в градината, за да намери Балю и да поиска прошка от него, задето го изплашила и наранила с лошите думи, които му казала. Освен това тя обещала пред него, че никога повече няма да се възгордява и ще върши само добри дела.

Знанието е задължение на всеки мюсюлманин

ХАЛИЛ ХОДЖОВ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „ИРШАД"

Аллах Теаля отличи човека от другите творения с красив облик и го дари с разум. Поради което му възложи и подобаващи отговорности, които са и смисълът от творението му – да познава Аллах и да Го обожава. Поради наличието на средства за придобиване на знание (уши, очи и разум) той е способен да се учи, но и отговорен за делата си. Аллах Теаля казва: ***„Не сътворих джиновете и хората, освен да правят ибадет"***. Ибадетът също изисква знание. Но то не може да се придобие с изследване на света около нас, освен следвайки напътствията на пратениците. Независимо колко знае човек, много или малко, ако не е научил смисъла на съществуването си и не е използвал способността си да се учи, за да разбере кой е, защо е тук и къде отива, е пропилял най-големия си капитал – живота.

Всяко знание има своето място и е важно в зависимост от областта на изследване. Затова можем да кажем, че науката за устройството на човека е много по-важна от науката за устройството на компютъра. Ако науките и знанието в тях улесняват човека в ежедневието му, то науката, която носи мир в душата и щастие в ахирета, свързвайки творението с Твореца, е най-важна. Знанието, което Аллах е изпратил, цели да запази човека човек. Онези от хората, които предприемат мерки и се учат, са направили първата стъпка, следващата е да използват наученото. Аллах Теаля ще ни държи отговорни за благата, които ни е дарил, как сме се възползвали от тях и в какво сме инвестирали тези наши дадености.

„И не следвай онова, което не знаеш! И слухът, и зрението, и сърцето – за всички тях ще бъде питано." (ел-Исра, 17: 36)

Хората, за които знанието не е било от полза за делата им или пък не са приели и са отхвърлили истината за собственото си съществуване и за единството на Твореца, ще намерят делата си без стойност и тежест – напразни.

„И ще преценим всяко дело, което те са извършили, и ще го превърнем в разпиляна прах." (ел-Фуркан, 25: 23)

ЗА ЕДНО СТАБИЛНО И ЗДРАВО СЕМЕЙСТВО

ХАНИФЕ МУСА
ТЕОЛОГ-ПСИХОЛОГ

Докато чистех вкъщи, изведнъж чух викове, които идваха от улицата. От чисто любопитство погледнах да видя какво става и с изумление установих, че семейни познати се карат точно на улицата. От отправените думи между мъжа и жената разбрах, че става въпрос за семеен проблем, свързан с отношенията между двамата млади съпрузи. Стана ми мъчно, че млади хора могат по такъв грозен начин да се карат помежду си, и то на улицата.

Islamic: Ислямът разглежда взаимоотношенията между съпрузите като нещо специално, тъй като двамата съпрузи споделят всичко заедно. Както повелява Аллах: ***„Те са одеяние за вас и вие сте одеяние за тях...“*** (ел-Бакара, 2: 187).

За съжаление, в нашето съвремие хората не гледат на брака по специален начин, тъй като често несъществени причини стават поводи за раздяла, което има неприятни последици за двете страни и най-вече за децата.

По време на лекция по възрастна психология се разглеждат причините за раздяла в днешно време. Голяма част от колегите посочват финансовите проблеми, лъжата, несъвместимостта в характерите и изневярата като основни причини за разпадане на връзката между съпрузите.

Да, но когато принципите и ценностите са заели важно място в отношенията между двамата, то тогава нито един от тях не би прекрачил границата и не би допуснал, от една страна, извършването на грях, а от друга страна, несъществени проблеми да развалят отношенията им.

Но нека разгледаме какви трябва да бъдат отношенията между съпрузите през призмата на исляма и каква формула предлага религията за едно стабилно и здраво семейство.

Любовта е основен фактор и една от важните причини човек да встъпи в брак с половинката си. Несъмнено любовта е първоизточникът на всяка дума и дело. Но в исляма любовта не се съдържа и разглежда само в това да обикнеш някого заради красивите му очи, нещо повече, взаимоотношенията между съпрузите се крепят на базата на обичта към Създателя и след това на обичта към семейния партньор, тъй като това е най-здравата връзка между тях, общият път, който са поели, и крайната им цел.

Факт е, че наблюдаваме бракове, които се разпадат след първата, втората или третата година. Заради фрази като „писна ми вече от него/нея“, „вече не ми харесва“, „вече не

го/я обичам" и т.н. Докато бракът в исляма на първо място е отговорност към другия пред Аллах! От Ебу Хурейра (р.а.) се предава, че Пратеника на Аллах (с.а.с.) е казал: „В деня на къямета (съживяването) Аллах ще каже: *„Къде са онези, които се обичаха в Мое име? Днес ще ги въведа под Моята сянка, когато няма друга сянка с изключение на Моята!"* (Муслим)

Именно тук трябва да отбележим, че любовта се изразява в уважението към другия, разбирателството и познаването на близкия до теб.

Вярата е тази, която отваря врата и дава светлина в моментите на трудност за двамата и спомага за тяхното съвместно съществуване. Когато те се наставляват взаимно, когато приемат другия като „поверен от Аллах", техният живот придобива пълнота, която се изразява в техните дела и действия един към друг.

Вярата в Аллах е един от щитовете, който пази съпружеските взаимоотношения. Нейната роля е толкова важна, колкото е дъждът за напояването и развитието на цветята.

Познаването на творението на Аллах е важен момент, който определя поведението един към друг, тъй като мъжът и жената са различни не само по външност, но и по други неща.

Например за жената Пратеника (с.а.с) казва: „Внимавайте с кристалите", имайки предвид жените, тъй като те са много емоционални и чувствителни, лесно раними и изискват по-специално отношение. Тук може да се твърди, че жената е по-облагодетелствана от мъжа, защото специалното отношение към нея в исляма я прави специална. От една страна, ролята ѝ като жена, майка, но също и като важен фактор за стабилно семейство и едно по-добро общество.

Когато двамата се познават като природа, знаят отговорностите си и ги поемат като такива, проявяват търпение един към друг в трудните моменти, съвместният им живот ще бъде по-приятен и ползотворен.

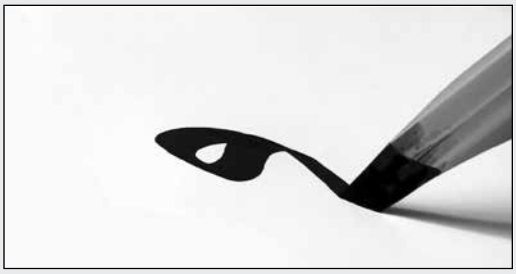

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЛИ ТРЯБВА ДА НАУЧИМ ДЕТЕТО СИ НА РЕЛИГИЯТА, ДОКАТО ТО Е МАЛКО?

Аллах Теаля в Свещения Коран повелява: ***„О, вярващи, пазете себе си и своите семейства от Огъня, гориво на който са хората и камъните!"*** (ет-Тахрим, 66: 6).

А в хадис Пратеника на Аллах (с.а.с.) е казал: *„Всеки от вас е пастир и е отговорен за стадото си. Водачът е пастир. Мъжът е пастир в семейството си. А жената е пастирка в дома на съпруга си и за децата си. Всеки от вас е пастир. Всички сте отговорни за своето стадо"* (Муслим).

Ето затова в нашата култура са разпространени поговорки като „Дървото се огъва, докато е младо" и „Желязото се кове, докато е горещо". Всичко се прави, докато му е времето. Истинността на тези поговорки се подкрепя и от думите на любимия ни Пейгамбер (с.а.с.), който казва: *„Науката в детска възраст остава, като писмо върху камък, а науката в напреднала възраст се затрива, като писмо върху вода"* (Хатиб).

Освен това трябва да се знае, че както родителите имат право над децата си, така и децата им имат права над тях. Едно от най-важните права на децата върху родителите им е те да ги научат на четмо и писмо, на дадено изкуство и добро възпитание. От религиозна гледна точка най-напред трябва да научим детето си да чете Корана, после да го научим на условията на исляма, а след това – на спазването на позволените и забранените неща в нашата религия. Всички тези неща, освен че са от правата на децата върху техните родители, в същото време са от задълженията на ислямската религия.

„НОВИ ТЕНДЕНЦИИ В ОБЩЕСТВЕНОТО И РЕЛИГИОЗНОТО МИСЛЕНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ МЮСЮЛМАНИ“

НА ДОЦ. ИБРАХИМ ЯЛЪМОВ

Авторът на книгата и изследването, издадено от Висшия ислямски институт в София с подкрепата на Главно мютийство си поставя като основна цел „осветляване на промените в обществената и религиозната мисъл и настроение на етническите и религиозни малцинства в България; изясняване на въпроса как отделни техни прослойки се самоидентифицират и оценяват своето положение, състоянието на общността си“.

Предмет на анкетното изследването е социално-икономическото положение, етническото самосъзнание, религиозното положение, културните интереси и политическата култура на мюсюлманите в Република България. В него са взели участие 2566 респонденти.

Състоянието и бъдещето на културната идентичност зависи от степента на познаване на културно-историческото наследство, пише авторът.

Чрез едно обективно изследване доц. Ялъмов търси отговори на въпросите: каква е степента на религиозност сред отделните етнически групи на мюсюлманското малцинство в страната, принадлежността към отделните мезхеби (направления), традиционните суфитски тарикати (ордени) и съвременните религиозно-политически течения. Доколко отделните социални и възрастови групи изпълняват религиозните си обреди и спазват ислямските етични норми? Осъзнават ли хората ролята на образованието във внедряването на вярата и формирането на религиозната идентичност?

С помощта на анкетата доц. Ялъмов се опитва да даде отговори и на въпроси като „как се променя етническото самосъзнание?“, „как се определят лицата според официалната статистика?“, „отношението между мнозинството и малцинствата“. Също така анкетата цели да установи степента на познаване и привързаност към културните ценности.

Една от поставените цели е да изследва патриотичните чувства на мюсюлмани.

Изследвана е и темата за медиите. Каква телевизия гледа и какви вестници чете българският мюсюлманин? С помощта на анкетата е изследвана трудовата заетост на мюсюлманското малцинство в България. Вижда се, че делът на неработещите е най-нисък при тези, които имат най-висока степен на завършено образование.

Според 40,1% от респондентите част от мюсюлманите в България използват български имена, за да се реализират добре в страната. Интересно е това, че делът на мюсюлманите, които имат задължения към банки и други финансови институции, е малък.

Търси се отговор и на въпроса: притесняват ли се малцинствата да говорят на обществени места (в големите градове, университетите и болниците) на майчиния си език. Оказва се, че на този въпрос 25,3% от анкетираните са отговорили с „да“.

Ю.Т.

ИМАМ НЕСАИ

Името му е Ахмед ибн Шуайб ибн Али ибн Синан ибн Бехр ибн Динар, а прозвището му – Ебу Абдуррахман ен-Несаи. Автор е на хадисния сборник „Сюнен“, който е една от шестте основни книги по хадис „Кутуб-ус-Ситте“. Роден е през 215 г. по хиджри в селището Неса, което се намира в областта Хорасан, днешен Туркменистан.

Името на селището идва от „ниса“, което на арабски означава „жени“. За причината да се назове така, се предава следната история: когато мюсюлманската армия тръгнала на поход в тази посока, жителите на селището чули за това и всички се скрили по баирите, а там останали само жените. Когато армията пристигнала, тук имало само жени. Войниците казали: „Не подобава да воюваме със селище, чиито жители са само жени, ще ги оставим, докато не се върнат мъжете им“. И подминали селището, но от този ден нататък селото се казва Неса (Ниса).

Имам Несаи още от малък започва да се занимава с наука. На петнайсетгодишна възраст тръгва към Баглян в търсене на наука при един от големите учени за това време – Кутейбе, при когото учи цяла година и записва от него стотици хадиси. Обучението му продължава дълго. След като обикаля учените в Хорасан, тръгва към Мерв, Ирак, Шам, Хиджаз, Арабския полуостров и Египет. Дълги години прекарва в Египет.

Когато влязъл при един от видните учени в Египет – Харис ибн Мискин, който бил и съдия, Несаи бил облечен с хубави дрехи, а Харис го помислил за доносник на султана и не позволил да учи при учениците му. Но той идвал, сядал зад вратата и слушал лекциите на Харис. Затова, когато предава в книгата си хадис от Харис, казва: „Извести ни Харис, когато четяха пред него, а аз слушах“.

Освен науката хадис той изучава и науките в областта на Корана. Посещава стотици видни шейхове, от които получава знание. Сред тях са: Исхак ибн Рахавейхи, Хишам ибн Аммар, Сувейд ибн Несър, Кутейбе, Харис ибн Мискин, Мухаммед ибн Бешшар, Ебу Хатим ер-Рази. След като станал прочут учен, при него започнали да идват ученици от всички краища, за да учат от него както наука, така и етика и поведение. Сред най-видните му ученици са: Имам Таберани, Ебу Джафер ет-Тахави, Ебу Бекир ес-Сюнни и др.

Имам Несаи е известен със своята книга „Сюнен“, която е подредена според подредбата на науката фъкъх. Най-напред той съставя огромен сборник с хадиси и го нарича „ес-Сюнен-ул-кубра“, в който има около 12 000 хадиса. Обаче когато един от емирите го пита дали всички хадиси са достоверни, той отговаря: „Не“. Тогава емирът му казва: „Събери само достоверни хадиси“. След което Несаи го съкращава на 5758 хадиса. Този сборник съдържа най-малко слаби хадиси в сравнение със сборниците на Ебу Давуд, Тирмизи и Ибн Мадже.

Имам Несаи бил учен с авторитет и правилно убеждение, също така бил и богат, обичал да се храни с пуешко месо, обличал се с хубави и елегантни дрехи. Имам Зехеби казва за него: „Ен-Несаи беше море от наука – с разбиране и професионализъм, с прозорливост, с критика към разказвачите на хадиси“. Също така казва, че Имам Ебу Абдуррахман ен-Несаи е бил с по-силна памет от Муслим, автора на „Сахих“, и неговата книга „Сюнен“ е с най-малко слаби хадиси след двата достоверни сборника – на Бухари и Муслим.

Докато имам Несаи живее в Египет, между него и Ахмед ибн Салих се появява разногласие и това е причината да бъде прогонен от Египет, три месеца преди да почине. Разделяйки се с Египет, имам Несаи тръгва за Шам. Там се среща с група хора в джамията, които го питат каква позиция заема в спора между Али (р.а.) и Муавийе (р.а.) и защо е записал хадиси, възхваляващи Али (р.а.), а не е записал за Муавийе (р.а.). Тогава имам Несаи казва, че знае за Муавийе само един хадис. След което бива пребит и изкаран от джамията, и отведен в град Рамле, днешна Палестина, по негово желание. Умира през 303 г. по хиджри в гр. Рамле, където е и погребан.

МУХАММЕД КАМБЕР
ЧЛЕН НА ВМС, ИМАМ

ПОСЛАНИЦИ ПОСЕТИХА СТАРОЗАГОРСКОТО МЮФТИЙСТВО

По време на официалното си посещение в гр. Стара Загора посланиците на Палестина – Н.Пр. Ахмед ел-Мадбух, и на Азербайджан – Н.Пр. Наргиз Гурбанова, посетиха и Районното мюфтийство, което е със седалище в града. По време на посещението районният мюфтия на Стара Загора Турхан Хасан даде кратка информация за дейността си и за мюсюлманската общност в района. Заедно с това изрази пред гостите си болката на мюсюлманите от района – превръщането на „Хамза бей джамия" в Музей на религиите, докато за мюсюлманите липсва джамия. Мюфтията покани и придружи Н.Пр. Гурбанова при посещението й в джамията.

По време на срещата Н.Пр. ел-Мадбух представи на своя домакин палестинската кауза и заяви, че 140 страни в света са признали палестинската държава.

ЗА ПОРЕДЕН ПЪТ „ДЖУМАЯ ДЖАМИЯ" СТАНА ОБЕКТ НА ВАНДАЛСКО ПОСЕГАТЕЛСТВО

В началото на месец май т.г. джамията „Мурад Хюдавендигяр" в центъра на Пловдив, по-известна като „Джумая джамия", отново стана обект на вандалско посегателство. След вечерния намаз неизвестен извършител хвърли голям камък срещу мюсюлманския храм. В резултат на това е счупен стъклопакет на крило от прозорец в онази част от джамията, в която понастоящем се помещава офисът на Районно мюфтийство – Пловдив. Своевременно е подаден сигнал и впоследствие – писмена жалба в полицията.

СЕМИНАР ЗА ЖЕНИ В ГРАД ШУМЕН

По време на почивните дни в началото на месец май Главно мюфтийство проведе двудневен семинар за жени в сградата на Духовно училище „Нювваб" в гр. Шумен. Под ръководството на преподавателката от Висшия ислямски институт Селиме Вейсал в него се включиха около 20 жени от различни краища на Североизточна България. На семинара изнесоха лекции и студентките от Висшия ислямски институт Мюзеййен Мустафа, Айджихан Ахмед и Фатма Хамид.

ЧЕТВЪРТИТЕ ИГРИ НА ИСЛЯМСКАТА СОЛИДАРНОСТ СЕ ПРОВЕДОХА В БАКУ

Игрите на ислямската солидарност са многонационално събитие, организирано от Ислямската спортна федерация за солидарност.

Четвъртите игри на ислямската солидарност се проведоха в периода 12–22 май 2017 г. в столицата на Азербайджан – Баку, под мотото „Солидарността е нашата сила". Игрите обединиха ислямските държави в привличането на млади хора и насърчаването на солидарността помежду им.

Четвъртите игри на ислямската солидарност имат четири основни ценности. Единство – работете заедно като един отбор в един глас, преодолявайте границите; Мир – поддържайте хармония и мир чрез разбиране и оценяване на различията между хората; Уважение – покажете уважение и отбелязвайте мултикултурализма, традициите, религиите и наследствата; Превъзходство – стремете се към върхови постижения във всичко.

В спортното събитие участваха спортисти от 54 ислямски държави по света в 20 различни спорта, включващи 23 дисциплини (атлетика и параатлетика, водни спортове – гмуркане, плуване, водна топка; баскетбол 3×3, футбол, художествена гимнастика, акробатика, ушу, тенис на маса и др.).